Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

Zhodnocení vývoje nezaměstnanosti v okrese Chomutov

Josef Havlíček

© 2013 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Zhodnocení vývoje nezaměstnanosti v okrese Chomutov" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2013 _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Tomáši Hlavsovi, PhD., vedoucímu bakalářské práce, za odborné vedení a cenné rady.

Zhodnocení vývoje nezaměstnanosti v okrese Chomutov

Souhrn

Cílem bakalářské práce je analýza vývoje nezaměstnanosti v okrese Chomutov a její porovnání s vývojem nezaměstnanosti v rámci celé České republiky v letech 1990 - 2012.

V první části práce je pozornost zaměřena na charakteristiku a členění pojmů nezaměstnanost, trh práce, pracovní síla a státní politice zaměstnanosti. Uvedeny jsou druhy a formy nezaměstnanosti a členění pracovního trhu. V této části práce je také zpracován teoreticky pojem časových řad. Dále je charakterizován ekonomický vývoj v České republice od roku 1989 až do roku 2012. Pozornost je věnována i dlouhodobé nezaměstnanosti.

V druhé části bakalářské práce je charakterizován okres Chomutov (poloha a umístění v rámci České republiky, charakteristika pracovní síly, věková skladba obyvatelstva a charakteristika uchazečů o zaměstnání z hlediska vzdělanostní struktury, věkové struktury a délky evidence nezaměstnaných uchazečů). V bakalářské práci je analyzován vývoj nezaměstnanosti v České republice, Ústeckém kraji a okresu Chomutov pomocí statistického programu. S pomocí statistického programu je zvolena vhodná metoda pro analýzu získaných dat a určena předpověď pro vývoj v budoucích obdobích v okrese Chomutov.

Klíčová slova

Nezaměstnanost, dlouhodobá nezaměstnanost, uchazeči o zaměstnání, trh práce, státní politika zaměstnanosti, analýza, časové řady, Česká republika, Ústecký kraj, okres Chomutov.

Assessment of unemployment rate development in the Chomutov district

Summary

The aim of my bachelor thesis is analysis of unemployment in the district Chomutov and its comparison with evolution of unemployment in the Czech Republic in years 1990-2012.

The first part is focused on the characterization and classification of terms like unemployment, labour market, labour force and state employment policy. There are mentioned types and forms of unemployment and the division of labour market. In this part there is also theoretically elaborated the concept of time series. Further there is characterized the economic development in the Czech Republic from 1989 to 2012. Attention is also paid to long-term unemployment.

The second part of this thesis is focused on district Chomutov (position and location in the Czech Republic, the characteristics of labour force, the age composition of population and characteristics of job applicants in terms of educational structure, age structure and length of registration of unemployed job-seekers). The thesis analyzes the development of unemployment in the Czech Republic, Ústí nad Labem region and district Chomutov by using a statistical program. Using a statistical program a suitable methodology to analyze the acquired data and forecast intended for development in future periods in the district Chomutov.

Keywords

Unemployment, long-term unemployment, jobseeker, labour market, state employment policy, analysis, time series, Czech republic, Ústí nad Labem region, district Chomutov.

Obsah

1 Cíl práce 8

2 Metodika časových řad 10

3 Okres Chomutov 15

3.1 Obyvatelstvo okresu Chomutov 18

4 Vymezení pojmů 21

4.1 Trh práce 21

4.2 Nezaměstnanost 23

5 Česká republika po roce 1989 30

6 Politika zaměstnanosti v ČR 33

6.1 Formy politiky zaměstnanosti 35

7 Statistická analýza a její vyhodnocení 37

8 Závěr 43

9 Seznam použitých zdrojů 45

10 Seznam obrázků, schémat, grafů a tabulek 47

11 Přílohy 48

Okres Chomutov a Ústecký kraj, ve kterém se daný okres nachází, patří dlouhodobě mezi regiony s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v rámci celé České republiky.

1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zhodnotit vývoj míry registrované nezaměstnanosti v okrese Chomutov od roku 1990 až do roku 2012. Vývoj nezaměstnanosti bude porovnán s vývojem nezaměstnanosti v Ústeckém kraji a v České republice a zhodnocen pomocí statistické analýzy. V bakalářské práci bude proveden odhad vývoje míry registrované nezaměstnanosti pro okres Chomutov pro prvních šest měsíců roku 2013.

Nezaměstnanost je považována za jeden z nejzávažnějších problémů současné doby. Je jedním z nejdiskutovanějších témat ve všech rozvinutých zemích s tržním hospodářstvím. Stabilita trhu práce je prioritou všech společností. Problematika nezaměstnanosti vstupuje do popředí zájmu po roce 1989, přestože jsou její hodnoty zpočátku nízké, začínaly se objevovat výrazné regionální disparity (nerovnosti). Závažným problémem se nezaměstnanost stala ve druhé polovině 90. let.

Vývoj v oblasti nezaměstnanosti je jeden z hlavních sociálně - ekonomických problémů moderní společnosti, který se bezprostředně týká každého z nás. Každý se s problematikou nezaměstnanosti setkal. Může jít o osobní zkušenost nebo o zkušenost z okruhu přátel a blízkých. A zkušenost do jisté míry nikterak příjemnou. V současnosti se tento problém týká téměř 500 tisíc obyvatel naší země, kteří jsou evidováni na úřadech práce a kteří o práci přišli a snaží se ji znovu získat.

Nezaměstnanost je důležité sledovat z mnoha důvodů. Odráží současný vývoj a stav ekonomiky dané země. Při hospodářském poklesu, posléze hospodářské recesi, se nezaměstnanost zvyšuje. Roste počet nezaměstnaných. Při hospodářském růstu nezaměstnanost klesá. Snižuje se počet osob bez práce. S počtem nezaměstnaných osob souvisí několik dalších faktorů. Při vyšším počtu nezaměstnaných rostou výdaje státu na podporu těchto osob v nezaměstnanosti. A zároveň klesá koupěschopnost nezaměstnaných osob, což se ve svém důsledku dotýká celé ekonomiky dané země.

Na problematiku nezaměstnanosti je nutno nahlížet jako na komplexní problém. Problematika nezaměstnanosti je velice komplikovaná. Jde o místo, kde se střetává nabídka práce (zaměstnavatelé) a poptávka práce (uchazeči o zaměstnání) na určitém

prostoru s regulativními zásahy a požadavky státu (minimální mzda). Jak zaměstnavatel, tak uchazeč o zaměstnání se snaží ze své vyjednávací pozice vytěžit maximum možného. Pokud nabídka práce, zaměstnání není dostatečná, vzniká tlak na uchazeče o zaměstnání, kteří se tak ocitají v horší pozici a musí ze svých požadavků slevovat.

Po ukončení studia na jakémkoliv typu školy (základní, střední, vysoké) se jedinec snaží najít uplatnění svých zkušeností a znalostí na pracovním trhu v zaměstnání. Nalezení zaměstnání není v současné době nijak jednoduché. Mnoho uchazečů musí ze svých požadavků ubrat a slevit a přijmout mnohdy zaměstnání, které neodpovídá jeho kvalifikaci a vzdělání. Třeba jen pro to, aby získal první pracovní zkušenost a mohl v budoucnu najít lepší pracovní místo.

S chronologicky uspořádanými daty se setkáváme v různých oblastech života.
S uspořádanými daty pracují nejrůznější vědní obory a setkáváme se s nimi každý den.
Např. v ekonomii (inflace, nezaměstnanost), fyzice, meteorologii (úhrn dešťových srážek), medicíně (záznam EKG) a v řadě dalších.

2 Metodika časových řad

Cipra ve své publikaci Analýza časových řad uvádí: *„Analýza časových řad včetně předpovídání jejich budoucího chování se stává jednou z nejdůležitějších oblastí v rozvoji současné statistiky. Hlavním důvodem rostoucího významu této disciplíny je fakt, že se úspěšně vyrovnává s popisem dynamických systémů, s kterými často přicházíme do styku.“* (1, s. 9)

Hindls ve své knize Statistika pro ekonomy píše: *„Časovou řadou budeme rozumět posloupnost věcně a prostorově srovnatelných pozorování (dat), která jsou jednoznačně uspořádána z hlediska času ve směru minulost – přítomnost. Analýzou (a podle potřeby případně i prognózou) časových řad se pak rozumí soubor metod, které slouží k popisu těchto řad (a případně k předvídání jejich budoucího chování)“* (4, s. 246).

A dále pokračuje: *„Snaha pomocí zjednodušujících charakteristik porozumět minulosti toho, co nás obklopuje, a vyvodit z ní případně to, co nás možná čeká, vedla v posledních letech k rozvoji metod analýzy a prognózy ekonomických časových řad. Tyto metody tak v současné době představují poměrně širokou nabídku rozmanitých nástrojů a technik. Ke klasickým postupům, známých již několik desítek let, přibývají další. (...) Třebaže většina metod rozhodně nepatří mezi numericky nejjednodušší, rozvoj výpočetní techniky spolu s dostupností statistického software umožnil překonat mnohá úskalí co do rychlosti i co do přesnosti kvantifikace a především poskytl příležitost k “sériovému“ ověřování těchto metod v praxi“* (4, s. 246).

Z důvodu rozdílnosti v obsahu sledovaných ukazatelů, doprovázenými specifickými statistickými vlastnosti se časové řady ekonomických ukazatelů člení určitým způsobem.

Rozlišení podle Hindlse (4, s. 246):

- Podle rozhodného časového hlediska
    - Intervalové časové řady (časové řady intervalových ukazatelů)

    - Okamžiková časové řady (časové řady okamžikových ukazatelů)
- Podle periodicity, s jakou jsou údaje v řadách sledovány
    - Roční (dlouhodobé) časové řady
    - Krátkodobé časové řady (čtvrtletí, měsíc, týden)
- Podle druhu sledovaných ukazatelů
    - Primární (prvotní) časové řady
    - Sekundární (odvozené) časové řady
- Podle způsobu vyjádření údajů
    - Naturální ukazatele časové řady
    - Peněžní ukazatele časové řady

Hindls uvádí: *„Obvykle prvním úkolem při analýze časové řady je získat rychlou a orientační představu o charakteru procesu, který tato řada reprezentuje. Mezi základní metody proto zcela běžně patří vizuální analýza chování ukazatele využívajících grafů spolu s určováním elementárních statistických charakteristik. Pomocí vizuálního rozboru grafického záznamu průběhu časové řady můžeme rozpoznat např. dlouhodobou tendenci v průběhu řady či některé periodicky se opakující vývojové změny apod.“* (4, s. 252).

Při výběru metody analýzy časových řad hrají roli různé faktory. Jde především o účel analýzy, typ časové řady, zkušenosti statistika, dostupná databáze a hardwarové a softwarové vybavení.

Mezi základní metody, které jsou určené k analýze časových řad, se řadí:

- dekompozice časové řady
- Boxova - Jenkinsonova metodologie považuje za základní prvek konstrukce modelu časové řady náhodnou složku, jež může být tvořena korelovanými náhodnými veličinami
- lineární dynamické modely
- spektrální analýza časových řad - metoda pokládá časovou řadu, která je zkoumána, za směs sinusových a kosinusových křivek, které mají různé amplitudy a frekvence.

Základní metody a postupy pro analýzu časových řad podle Cipra pro provádění rozkladu (dekompozice) časové řady jsou rozloženy na následující složky (1, s. 16):

- Trend – odráží dlouhodobé změny v průměrném chování časové řady (dlouhodobý růst nebo dlouhodobý pokles. Trendová složka vzniká v důsledku působení sil, které systematicky působí ve stejném směru.
- Sezónní složka – popisuje periodické změny v časové řadě, které se odehrávají během jednoho kalendářního roku a každý rok se opakují. Tyto změny jsou hlavně způsobeny faktory, jako je střídání ročních období a podobně.
- Cyklická složka – jedná se o nejspornější složku. Někteří autoři hovoří spíše o fluktuacích okolo trendu, v nichž se střídá fáze růstu s fází poklesu. Délka jednotlivých cyklů je obvykle proměnlivá.
- Reziduální složka zbývá v časové řadě po odstranění trendu a sezónní a cyklické složky. Je tvořena náhodnými pohyby v průběhu časové řady, které nemají systematický charakter. Tato složka také pokrývá některé chyby v měření údajů časové řady.

Pro konstrukci předpovědi časových řad jsou ve statistické a ekonomické praxi nejvíce používány metody extrapolace časových řad. Podstata klasických extrapolačních metod spočívá v tom, že se studuje historie prognózovaného objektu a zákonitosti jeho vývoje v minulosti a přítomnosti se přenesou do budoucnosti. Tato metoda vychází z principu, podle něhož budoucnost vyplývá z přítomnosti (4, s. 330).

Jak uvádí Cipra: *„**Exponenciální vyrovnání** je dalším adaptivním přístupem k trendové složce, který se v praxi často používá.* […] *S volbou délky klouzavých průměrů jsou však často problémy a tato délka se určuje spíše subjektivně. Metoda exponencionálního vyrovnání tuto potíž odstraňuje, neboť výpočet každé vyrovnané hodnoty je založen na všech dostupných minulých pozorováních řady. Základní metoda nejmenších čtverců se přitom modifikuje tak, že váhy jednotlivých čtverců v minimalizovaném součtu se směrem do minulosti exponenciálně zmenšují (odtud název metody)“* (1, s. 57).

Hindls uvádí: *„Nejužívanější metodou odhadu parametrů trendových funkcí je **metoda nejmenších čtverců**, která je použitelná v případě, že zvolená trendová funkce je lineární v parametrech. Tato metoda má řadu výhod, minimalizuje rozptyl reziduální složky, je*

poměrně jednoduchá, numericky snadná a navazuje na některá kritéria výběru vhodného modelu trendu, která jsou založena na součtu čtverců reziduí.“ A dále pokračuje: *„Z uvedených šesti funkcí lze získat touto metodou přímo odhady parametrů lineární a parabolické trendové funkce. V případě jednoduché exponenciální trendové funkce lze použít metodu nejmenších čtverců až po provedení linearizující transformace, tzn., že původní model trendu, který je z hlediska parametrů nelineární, převedeme vhodnou transformací na funkci lineární z hlediska parametrů“* (4, s. 256 a dále).

Podle Hindlse **korelace časových řad** zkoumá, zda mezi několika časovými řadami existují souvislosti, které dovolují vysvětlit změny v jedné časové řadě změnami v časové řadě druhé, popř. v několika dalších řadách (4, s. 331)

Index determinace měření těsnosti závislosti mezi veličinami x a y. Čím bude hodnota indexu bližší jedné, tím lépe daný model vystihuje zákonitosti vývoje příslušné časové řady.

$$I = \sqrt{I^2}$$

$I_{yx} > 0{,}8$ v absolutním vyjádření - velmi silná závislost

$I_{yx} < 0{,}3$ v absolutním vyjádření - slabá závislost

Podle Hindlse se při praktických aplikacích častěji používá tzv. **intervalový odhad**, tj. odhad příslušné charakteristiky základního souboru pomocí intervalu. Tento odhad je reprezentován intervalem, který s danou vysokou pravděpodobností bude obsahovat skutečnou hodnotu odhadované charakteristiky základního souboru. Takže pravděpodobnost se nazývá spolehlivostí odhadu a značí se $1 - \alpha$. Interval s dolní a horní mezí pak nazýváme **intervalem spolehlivosti** $(100*(1 - \alpha)\%)$ (4, s. 117).

Bodový odhad lze podle Hindlse získat na základě hodnot náhodného výběru z rozdělení určitého typu, když odhadujeme parametry tohoto rozdělení, tak aby co nejlépe odpovídaly hodnotám výběru (4, s. 115 a dále).

Posouzení vhodnosti prognózy provádíme pomocí tzv. **pseudoprognózy** – tj. zkrácením časové řady o několik údajů. Jedná se o vyjádření prognózy pro období, kdy jsou nám již skutečné hodnoty známy a porovnání skutečných údajů a vypočítané prognózy. Vhodnost prognózy pak lze hodnotit pomocí relativní chyby prognózy.

Relativní chyba prognózy (R) v procentech získáme

$$R = \frac{P - S}{S} * 100,$$

kde S = skutečnost, P = hodnota prognózy.

Podle Hindlse je nejčastěji používaným typem trendové funkce **lineární trend**. Jeho význam spočívá v tom, že jej můžeme použít vždy, chceme-li alespoň orientačně určit základní směr vývoje analyzované časové řady (4, s. 257).

Rovnici trendové přímky vyjádříme následovně:

$$T_1 = \beta_0 + \beta_1 t$$

Okres Chomutov se nachází v severozápadní části České republiky v Ústeckém kraji. Sousedí s okresy Most, Louny a Karlovy Vary. Jeho severozápadní hranice je státní hranicí se Spolkovou republikou Německo.

3 Okres Chomutov

Statistická charakteristika Českého statistického úřadu uvádí, že dnešní podobu získal okres Chomutov v roce 1960 díky celostátním územním změnám, kdy se sloučily bývalé okresy Kadaň a Chomutov, připojeny byly Vejprty z Karlovarského kraje a byly provedeny další menší úpravy (8).

Obrázek 1 Poloha okresu Chomutov

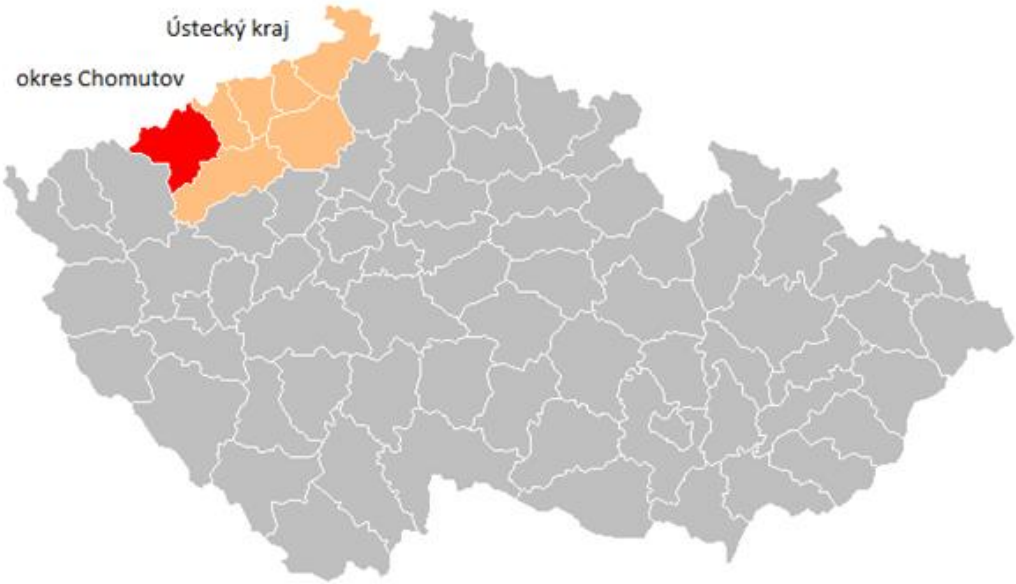

Zdroj: Vlastní zpracování

Rozlohou 935 km^2 patří mezi středně velké okresy České republiky. V Ústeckém kraji je třetím největším okresem. Okres Chomutov je tvořen 36 obcemi, sedm z nich má statut města. Největší města okresu Chomutov podle počtu obyvatel jsou Chomutov, Jirkov, Kadaň, Klášterec nad Ohří, Vejprty.

Okresem Chomutov prochází silnice I/7 z Prahy na hraniční přechod Hora Sv. Šebestiána a komunikace I/13 z Ústí nad Labem do Chebu. Okresem prochází železniční tah Ústí nad Labem – Chomutov – Cheb. Okres Chomutov je svou polohou v blízkosti státních hranic s Německem strategickým místem pro vznik nových firem.

Statistická charakteristika Českého statistického úřadu dále uvádí: „*Chomutovsko bylo po celá desetiletí známé hlavně jako okres těžkého průmyslu, energetiky, hutnictví a těžby hnědého uhlí. V dnešní době je však výkonnost hospodářství všech podniků v okrese ovlivněna transformačním procesem zahájeným počátkem roku 1991. Státní podniky byly rozprodány a v řadě z nich byla postupně zcela ukončena činnost. To mělo vliv na růst nezaměstnanosti…*“ (8).

Petříková z odboru rozvoje a investic města Chomutov v Kronice Chomutov píše: *„V okrese Chomutov podniká 282 zahraničních společností a přímo ve městě Chomutov to je 119 firem. V okrese Chomutov má přibližně polovina (46%) společností sídlo ve městě Chomutov. Celkem podniká v okrese 22 119 společností z toho je 9875 firem z Chomutova.“* A dále pokračuje: *„Kromě stabilizace tradičních zaměstnavatelů v Chomutově, v Klášterci nad Ohří a v Kadani předpokládáme v nejbližších letech zachování většiny pracovních míst v energetice a v povrchovém dobývání uhlí. Dále je snahou představitelů měst v regionu získávat další investory na zbývající plochy v průmyslových zónách Verne a Královský vrch. V Chomutově jsou již obě připravené zóny zaplněné, zbývají dílčí nezainventované plochy v průmyslovém území města. Velkým potenciálem pro další podnikatelské aktivity jsou areály bývalých válcoven a železáren. Areály jsou využity pouze částečně a Město Chomutov spolu s Ústeckým krajem je zařadilo mezi brownfields určené k dalšímu rozvoji. Z tohoto hlediska je území válcoven a železáren potencionálním zdrojem nových pracovních míst při odstraňování ekologických škod v území a po vytvoření nových podniků případně s novým využitím území“* (9).

Jak vyplývá z Prognózy vývoje na regionálním trhu práce 2010 – 2013 (Správní obvody Chomutov a Kadaň), největší podíl v zastoupení firem podle velikostí a počtu zaměstnanců tvoří společnosti s počtem do 5 zaměstnanců (73%), následováni od 5 do 24 zaměstnanců (téměř 15 procentní podíl). 201 firem v okrese Chomutov zaměstnává 25 až 99 zaměstnanců (podíl 8 procent) a 81 společností 100 až 999 zaměstnanců. Prognóza dále uvádí, že velikostní skladba firem v okrese je obdobná jako ve vyšších územně správních celcích (10).

Mezi největší zaměstnavatele v okrese Chomutov patří společnosti Severočeské doly a.s. a ČEZ, provozující elektrárny Prunéřov I a II a Tušimice. Uchazeči nacházejí uplatnění i v nově vzniklých průmyslových zónách v Klášterci nad Ohří (IP Verne), Kadani

(Královský vrch) a v Jirkově. V dostupné vzdálenosti je průmyslová zóna Triangle na Žatecku.

V roce 2011 činil hrubý domácí produkt (HDP) v běžných cenách za celou Českou republiku 3841,37 miliard korun. V Ústeckém kraji byl ve stejném roce vytvořen HDP 242,495 miliard korun. Z čehož vyplývá, že Ústecký kraj se na tvorbě HDP za celou Českou republiku podílel 6,3%.

Ukazatel míry registrované nezaměstnanosti v okrese Chomutov je na níže uvedeném grafu. Je patrné, že vývoj míry nezaměstnanosti má proměnlivý charakter, neboť na první pohled se trend časové řady v průběhu sledovaného období mění. Do počátku roku 2000 je vidět prudký nárůst. Od počátku roku 2000 do konce roku 2001 je trend klesající. Po tomto období až do počátku roku 2004 má rostoucí charakter. Od roku 2004 až do poloviny roku 2008 má klesající tendenci. Inverzním bodem klesající míry nezaměstnanosti je 2. čtvrtletí roku 2008, kdy se na trhu práce v Chomutově začaly objevovat dopady počínající hospodářské krize. Od tohoto období až do roku 2012 přetrvávají rostoucí tendence míry nezaměstnanosti.

graf 1 Vývoj míry registrované nezaměstnanosti v okrese Chomutov

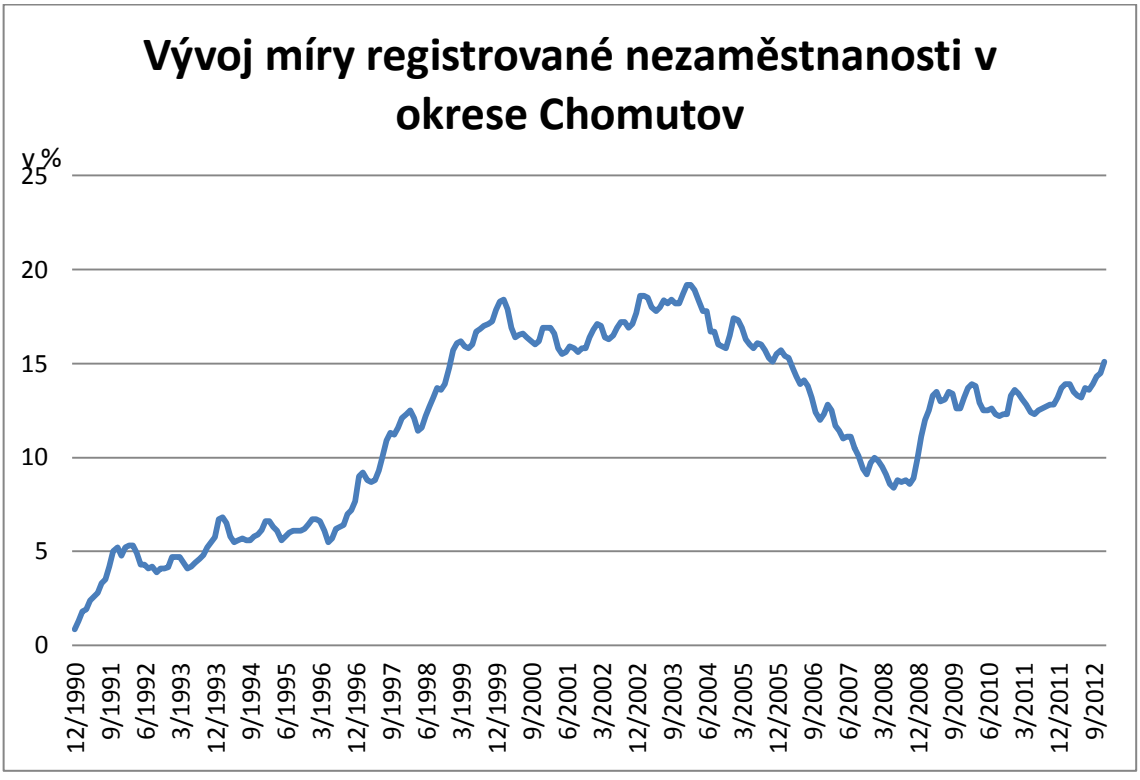

Zdroj: Vlastní zpracování, MPSV

3.1 Obyvatelstvo okresu Chomutov

Ke konci měsíce června 2012 žilo v okrese Chomutov 125 642 obyvatel. 62632 mužů a 63010 žen. S téměř 126 tisíci obyvateli se řadí k okresům s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v České republice.

Tabulka 1 Věková skladba obyvatelstva okresu Chomutov v roce 2010

	muži	ženy	součet
ve věku 0-14	9764	9599	19363
ve věku 15-64	46908	44901	91809
ve věku 65 a více	6394	9652	16046
celkem	63066	64152	127218

Zdroj: Vlastní zpracování, ČSÚ a MPSV

- Věková struktura obyvatel

Věková skladba obyvatel okresu Chomutov je následující: 19363 obyvatel je ve věku 0-14 let, 91809 obyvatel je ve věku 15-64 let a 16046 obyvatel ve věku 65 let a více. Podle údajů z roku 2010 je průměrný věk obyvatele 39,4 roku. Od roku 2001 se průměrný věk obyvatel okresu Chomutov zvýšil z 36,9 na 39,4 let. Přičemž průměrný věk mužů je 38 let a žen 40,7 let. V roce 2010 se do okresu přistěhovalo 2164 osob a vystěhovalo 1553 osob (12).

- Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel okresu Chomutov

Podle Československého sčítání lidu, domů a bytů v roce 1991 byla v okrese Chomutov vzdělanostní struktura tvořena 36297 obyvateli se základním vzděláním, se středním učňovským vzděláním 31827 obyvatel, s úplným středním odborným vzděláním 14825 obyvatel, s vysokoškolským vzděláním 3478 obyvatel, s úplným středním všeobecným vzděláním 3356 obyvatel a se středním odborným vzděláním 2927 obyvatel z celkového počtu 94833 obyvatel starších 15 let (13).

Předběžné výsledky Sčítání lidí, bytů a domů z roku 2011 uvádí, že vzdělanostní struktura obyvatel okresu Chomutov ve věku 15 a více let je následující: Největší podíl tvoří obyvatelstvo se středním vzděláním včetně vyučení (bez maturity) 37069 obyvatel, úplné střední vzdělání s maturitou a vyšší odborné 29124 lidí, 24235 obyvatel se základním

vzděláním včetně neukončeného, 7272 obyvatel s vysokoškolským vzděláním a 1077 obyvatel bez vzdělání z celkového počtu 107044 obyvatel starších 15 let (13).

- Vývoj vzdělanostní struktury obyvatel Ústeckého kraje

Ve srovnání posledních Sčítání lidu, bytů a domů z let 1991, 2001 a 2011 se mění vzdělanostní struktura v Ústeckém kraji tímto způsobem: Nejvyšší podíl zaujímá střední vzdělání včetně vyučení bez maturity (243183 obyvatel), následováno úplným středním vzděláním s maturitou a vyšším odborným (197770 obyvatel), dále pak základním vzděláním včetně neukončeného (151192 obyvatel), 54594 obyvatel s vysokoškolským vzděláním a 6335 bez vzdělání z celkového počtu 703292.

Ve srovnání s předchozími Sčítáními nastává změna podílu. V roce 1991 převládalo základní vzdělání včetně neukončeného. Ve Sčítání z roku 2011 v porovnání se Sčítáním z roku 2001 se zvýšil podíl obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou a vyšším odborným vzděláním. Podíl se naopak snížil u základního vzdělání včetně neukončeného (14). Ze Sčítání lidu, bytů a domů z roku 2001 vyplývá, že v Ústeckém kraji je druhý nejvyšší podíl obyvatel starších 15 let se základním vzděláním (27,3%, prvním je Karlovarský kraj s 27,9%) a nejnižší podíl obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou (22,3%) a vysokoškolským vzděláním 5,3% (15).

Pro porovnání vývoje struktury evidovaných uchazečů na úřadech práce v okrese Chomutov, Ústeckém kraji a České republice v roce 2006 a 2011 jsem zvolil následující ukazatele: vzdělání, věk, délka evidence uchazečů, struktura volných pracovních míst podle vzdělání a množství volných pracovních míst. Podrobné tabulky s kompletními údaji a vývoj struktury evidovaných uchazečů od roku 1991 až do roku 2003 podle vzdělání a délky evidence je znázorněny v příloze.

- Struktura evidovaných uchazečů podle vzdělání, věku, volných pracovních míst a délky nezaměstnanosti v roce 2006

Největší podíl uchazečů ve sledovaném období podle **věkové struktury** tvoří uchazeči ve věku 20 - 34 let (37 procentní podíl). Obdobně je tomu i v Ústeckém kraji a České republice. U **délky nezaměstnanosti** uchazečů tvořili největší podíl uchazeči evidovaní nad 12 měsíců (53%), následováni uchazeči do 3 měsíců (19%). V České republice byl podíl uchazečů s délkou evidence nad 12 měsíců 41%, v Ústeckém kraji 51%.

Podle Statistické ročenky trhu práce v ČR v roce 2006 vyplývá, že největší podíl uchazečů **podle vzdělání** tvořili v okrese Chomutov a Ústeckém kraji uchazeči se základním vzděláním (48%, resp. 44%) a vyučení (32%, resp. 35%). V celé ČR tvořili největší podíl uchazeči s vyučením (40%) a základním vzděláním (31%). Z celkového počtu 928 **volných pracovních míst** v daném období v okrese Chomutov byli nejvíce poptáváni vyučení uchazeči (76%) a s úplným středoškolským odborným (13%). Zatímco v Ústeckém kraji a České republice to byli uchazeči s vyučením (57% a 46%) a základním vzděláním (19% a 31%).

- Struktura evidovaných uchazečů podle vzdělání, věku, volných pracovních míst a délky nezaměstnanosti v roce 2011

Jak je patrné ze Statistické ročenky a z tabulky uvedených v příloze, u struktury evidovaných nezaměstnaných **podle vzdělání** v roce 2011 tvořili nejpočetnější skupinu v okrese Chomutov a Ústeckém kraji uchazeči se základním vzděláním. V České republice největší podíl tvořili uchazeči s vyučením (40%) a se základním vzděláním (27%). Z 298 **volných pracovních míst** byla největší poptávka v okrese Chomutov po uchazečích s vyučením (140) a úplným středoškolským odborným (60). V Ústeckém kraji a České republice byla největší nabídka volných pracovních míst pro uchazeče s vyučením (40%).

Obecně platí, že s vyšším vzděláním (vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání) zpětně souvisí nižší podíl evidovaných nezaměstnaných uchazečů. V roce 2006 činil podíl u vyššího odborného vzdělání 3,5% a u vysokoškolského 0,5% v ČR, v okrese Chomutov byl tento podíl 0,5% a 1%. V roce 2011 se podíl v okrese Chomutov téměř nezměnil. U vyššího odborného vzdělání byl podíl v České republice 1% a u vysokoškolského vzdělání 6% a v okrese Chomutov 0,5% a 2%.

Věková struktura nezaměstnaných v okrese Chomutov, Ústeckém kraji a České republice ve 4. čtvrtletí 2011 byla tvořena stejně jako v předchozím sledovaném období roku 2006 největším podílem uchazečů ve věku 20 - 34 let. Přičemž největší skupinu nezaměstnaných ve všech třech sledovaných oblastech tvořili opět uchazeči **s délkou nezaměstnanosti** nad 12 měsíců (3832) následováni uchazeči evidovanými do 3 měsíců (2219). Je tedy patrné, že nezaměstnanost s délkou nad 12 měsíců, podle ILO se jedná o dlouhodobou nezaměstnanost, je nutno chápat jako závažný problém v celé České republice.

4 Vymezení pojmů

Hana Jírová ve své studii Trh práce a politika zaměstnanosti uvádí: *„V tržní ekonomice je obvyklý stav, kdy část pracujících nemá odpovídající zaměstnání a tudíž je nezaměstnaný. Nezaměstnanost je vážným symptomem narušení rovnováhy v ekonomice. Je výlučně makroekonomickým problémem, neboť nikdo jiný než vláda nemá možnost ji ovlivňovat globálně. Vzhledem k vážným důsledkům nezaměstnanosti pro sociální a politickou stabilitu ve společnosti si jí dnes všímá každá, i ta nejliberálnější z vlád vyspělých zemí“* (6, s. 17).

„Skutečnost, že lidský život, ač je pro většinu z nás subjektivně krátký, způsobuje to, že na trhu práce je nositel pracovní síly vázán, po celou dobu své ekonomické aktivity – což je v průměru více než čtyřicet let. V tržní ekonomice tento fakt způsobuje to, že každá fáze lidského života s sebou přináší určitá rizika a proto se setkáváme s problémem zaměstnávání mladistvých, absolventů škol, lidí v předdůchodovém věku. Vedle toho musíme počítat s tím, že je značně různorodá struktura osob nabízející svou pracovní sílu. Na trhu práce nejsou jen muži, ale i ženy, nejsou jen kvalifikovaní, ale i nekvalifikovaní. Uchazeči o zaměstnání nejsou jen zdraví, mezi uchazeči jsou i příslušníci menšin, zájem pracovat (vydělávat) mají i cizí státní příslušníci, i ti, kdož se vracejí z nápravných zařízení…“(5, s. 3), uvádí Jírová ve své další studii Deformace na českém trhu práce.

A jak dále Jírová uvádí: „*Dlouhodobá nezaměstnanost vede mj. ke ztrátě kvalifikace. Jejími dalšími vážnými problémy je ztráta sebedůvěry a sebeúcty u těch, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní, což dále přispívá ke snížení jejich zaměstnatelnosti. To má pochopitelně vážné následky jak pro jednotlivce, kterých se to týká, tak pro hospodářství jako celek. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti je totiž ukazatelem nedostatků ve fungování ekonomiky a politiky zaměstnanosti v jednotlivých zemích EU. Situace v zaměstnanosti vysvětluje jen částečně tento problém*“ (6, s. 19).

4.1 Trh práce

- **Vnitřní**
- **Vnější**

Podle Pavla Tuleji:„*Trh práce je místem, v němž se střetává poptávka po práci ze strany potenciálních zaměstnavatelů s nabídkou práce, již představují jednotlivci ucházející se o zaměstnání, přičemž předmětem koupě a prodeje nejsou jednotlivé osoby, ale jejich pracovní síla*“ (7, s. 147). A dále pokračuje: „*Pokud k této interakci dochází uvnitř konkrétní firmy, hovoříme o* ***vnitřním trhu práce****, tj. o místě v němž se setkává poptávka po práci ze strany firem a nabídkou práce tvořenou stávajícími firemními zaměstnanci“* (7, s. 147).

O **vnějším trhu práce** hovoříme podle Tuleji naopak jako o místu, kde dochází k interakci mezi poptávkou po práci ze strany firem a nabídkou práce představovanou jednotlivci, kteří mohou okamžitě či ve velmi krátké době nastoupit na nová pracovní místa (7, s. 147).

- **Primární**
- **Sekundární.**

Podle Tuleji: „*Současná ekonomická teorie a praxe nečlení trh práce pouze na trh vnitřní a vnější, ale také na trh primárního a sekundárního sektoru. Toto členění vychází z hypotézy dvojího trhu práce, dle níž je* ***trh práce primárního sektoru*** *trhem s „dobrými“ pracovními místy, která se vyznačují vysokou mzdou, štědrými zaměstnaneckými požitky, dobrými vyhlídkami na budoucí kariéru a v neposlední řadě také dlouhodobou pracovní jistotou, kdežto* ***trh práce sekundárního sektoru*** *je trhem se „špatnými“ pracovními místy, pro něž je charakteristická nízká mzda, malá atraktivita a minimální pracovní jistota*“ (7, s. 147).

Pracovní síla:

- **Zaměstnaní**
- **Nezaměstnaní**
- **Ostatní.**

Na trhu práce je předmětem koupě a prodeje pracovní síla, kterou zde nabízí ekonomicky aktivní obyvatelstvo (EAO), to jsou podle Tuleji jednotlivci, kteří dosáhli minimálně patnácti let věku a současně splňují kritéria, na jejichž základě mohou být zařazeni mezi zaměstnané či nezaměstnané (7, s. 155).

Podle Tuleji označujeme jako zaměstnané (E): patnáctileté či starší jednotlivce, kteří v daném období buďto pracovali alespoň jednu hodinu v týdnu za mzdu, plat či jinou

odměnu, nebo měli k zaměstnání formální vztah, přičemž není rozhodující, zda tato práce měla trvalý, dočasný, sezónní nebo příležitostný charakter (7, s. 155).

Druhou část ekonomicky aktivního obyvatelstva pak podle Tuleji tvoří nezaměstnaní (U), což jsou jednotlivci ve věku patnáct a více let, kteří v daném období nebyli zaměstnáni, ale v průběhu posledních čtyř týdnů práci aktivně sháněli a byli připraveni během čtrnácti dnů do nového zaměstnání nastoupit.[…] Zároveň mezi nezaměstnané řadíme také osoby, které práci již našly, ale vzhledem ke stanovenému termínu nástupu do zaměstnání, nejsou v daném okamžiku v zaměstnaneckém poměru (7, s. 155).

Tuleja ve své knize dále uvádí: „*Jednotlivci, kteří ve sledovaném období nebyli zaměstnáni a současně nesplňovali kritéria, na jejichž základě by byli zařazeni mezi nezaměstnané a osoby mladší patnácti let tvoří skupinu označovanou jako ekonomicky neaktivní obyvatelstvo (dále jen ENO).*“ Jsou jimi např. jednotlivci navštěvující předškolní zařízení a vzdělávací instituce, osoby na další rodičovské dovolené, dlouhodobě nemocní, invalidní a starobní důchodci (7, s. 155).

Ostatní – podle Helíska studenti, penzisté, invalidé, ženy v domácnosti (2, s. 182).

Ostatní podle Jírové – „*Ostatní občané, kteří nejsou zahrnováni mezi EAO. Tvoří 36% dospělého obyvatelstva. Patří sem lidé v důchodu, ženy na mateřské dovolené a ženy pečující o děti v domácnosti, osoby v domácnosti, studenti, osoby dlouhodobě nebo trvale práceneschopné a lidé, kteří prostě práci nehledají*“ (6, s. 18).

4.2 Nezaměstnanost

Za jeden z hlavních problémů moderní společnosti je považován vývoj v oblasti nezaměstnanosti. Jedním z nejsledovanějších ukazatelů je **míra nezaměstnanosti (u)**, kterou Tuleja definuje jako: „*procentuální podíl nezaměstnaných na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel*“ (7, s. 156).

$$\boldsymbol{u = \frac{U}{EAO} * 100}$$

nebo

$$\boldsymbol{u = \frac{U}{E + U} * 100}$$

Podle Jírové lze nezaměstnanost definovat jako takový stav ekonomiky, v němž osoby v produktivním věku schopné práce a přející si pracovat nemohou najít práci (6, s. 18).

Nesetkáváme se pouze s jedním typem míry nezaměstnanosti, ale rozlišujeme mezi těmito typy:

- **Mírou registrované nezaměstnanosti (u_r)**
- **Obecnou mírou nezaměstnanosti (u_o)**

Míra registrované nezaměstnanosti podle Tuleji: „*Zachycuje procentuální podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce na celkovém počtu dosažitelných EAO, jejichž součástí jsou jak evidovaní uchazeči o práci, tak zaměstnaní v daném národním hospodářství s jediným nebo hlavním pracovním poměrem*“ (7, s. 156).

$$\mathbf{u_r = \frac{U_d}{EAO_d} * 100}$$

Jak dále ve své knize Pavel Tuleja uvádí: „*V České republice je takto definovaná míra nezaměstnanosti zveřejňována pravidelně jednou za měsíc Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV), a to na základě údajů vycházejících ze statistik vedených jednotlivými úřady práce. V této souvislosti je však zapotřebí poznamenat, že výše uvedenou metodiku začalo MPSV ČR využívat teprve od července roku 2004, když před tímto datem byla hodnota míry registrované nezaměstnanosti stanovována jako procentuální podíl všech uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce na celkovém počtu ekonomicky aktivních osob*“ (7, s. 156).

Obecná míra nezaměstnanosti je podle Tuleji: „*Procentuální podíl nezaměstnaných zjištěných na základě Výběrového šetření pracovních sil ($U_{VŠPS}$) na celkovém počtu ekonomicky aktivních obyvatel stanovených na základě stejného šetření ($EAO_{VŠPS}$)*“ (7, s. 156).

$$\mathbf{u_o = \frac{U_{VŠPS}}{EAO_{VŠPS}} * 100}$$

Výběrové šetření pracovních sil se provádí každé čtvrtletí u náhodně vybraných respondentů Českým statistickým úřadem. Předmětem šetření jsou domácnosti bydlící v náhodně zvolených bytových jednotkách na území České republiky. V současnosti je tento soubor tvořen necelými 26 tisíci bytovými jednotkami, což znamená přibližně 63

tisíc respondentů, přičemž kolem 85% z nich tvoří dospělou populaci. Při výpočtu této míry nezaměstnanosti jsou bráni v potaz jak dosažitelní uchazeči o práci evidovaní na úřadech práce, tak uchazeči, kteří sice aktivně hledají práci, ale nejsou součástí této evidence. Rozsah i metodika šetření odpovídá definicím Mezinárodní organizace práce (ILO) i doporučením Eurostatu. Jde o ideální ukazatel pro srovnání na jednotlivých národních trzích práce.

I přes existenci odlišných metodik zjišťování nezaměstnanosti – obecné míry nezaměstnanosti (dle ILO) a míry registrované nezaměstnanosti (dle MPSV) jsou tendence obou měr podobné. Při Výběrovém šetření pracovních sil ve 2. čtvrtletí roku 2012 dosáhl počet nezaměstnaných 350,9 tisíce osob, přičemž jde o meziroční snížení o 0,5 tisíce osob. Metodika MPSV tento fakt potvrzuje. Ve 2. čtvrtletí roku 2012 dosáhla nezaměstnanost podle MPSV 8,4%, což je o 0,1% méně než před rokem (16).

Hlavní nedostatky metodiky míry nezaměstnanosti podle Tuleji: „*Hlavní nedostatky této metody pak spatřují zejména v tom, že zatímco jednotlivci, kteří mají nereálné mzdové požadavky, v důsledku čehož nejsou schopni nalézt na daném trhu práce odpovídající zaměstnání, jsou považování za dostupné nezaměstnané, nejsou do této kategorie zahrnovány osoby, které buďto nedobrovolně pracují na částečný pracovní úvazek nebo z důvodu dlouhodobé nezaměstnanosti opustily oficiální trh práce, čím se staly součástí kategorie ekonomicky neaktivního obyvatelstva. Zatímco první skupina obyvatel skutečnou míru nezaměstnanosti nadhodnocuje, druhé dvě skupiny tuto míru naopak významně podhodnocují*“ (7, s. 157).

Dalším pojmem, se kterým se v souvislosti s problematikou nezaměstnanosti setkáváme je **přirozená míra nezaměstnanosti**. Podle Pavla Tuleji přirozená míra nezaměstnanosti: „*Je míra, při níž se trh práce nalézá ve stavu dlouhodobé rovnováhy. Jinými slovy řečeno, je-li v dané ekonomice dosaženo přirozené míry nezaměstnanosti, pak platí, že všichni jednotlivci, kteří chtějí při dané mzdové sazbě pracovat, jsou zaměstnáni*“ (7, s. 158). Tento stav je označován pojmem **plná zaměstnanost**.

Podle Helíska: „*Dlouhodobý vývoj přirozené míry nezaměstnanosti* […] *vykazuje v rozvinutých ekonomikách zpravidla rostoucí tendenci*“ (2, s. 183). A uvádí příklady, kdy v USA na počátku 20. století činila 4%, v 60. letech dosáhla 6%, na přelomu 70. a 80. let

vzrostla na 7%, k počátku 90.let klesla na 6%. V západní Evropě byla počátkem 60. let 20.století 2%, počátkem 90. let však již 11%, mnohem vyšší než v USA (2, s. 183).

Příčiny růstu nezaměstnanosti spatřuje Helísek v silnějších **regulačních zásazích vlády** (vysoké sociální dávky, které oslabují motivaci lidí hledat si práci), význam **sociálně psychologických faktorů** (svázanost s prostředím omezujícím migraci za prací., **strukturální změny** posledních let, **demografické změny** a **hystereze na trhu práce** (hypotéza, podle které růst přirozené míry nezaměstnanosti sleduje automaticky skutečnou míru nezaměstnanosti) (2, s. 191).

Nedosahuje-li skutečná míra nezaměstnanosti míry přirozené, potýká se ekonomika buď s **přezaměstnaností** (skutečná míra nezaměstnanosti dosahuje ve srovnání s přirozenou mírou nižších hodnot) nebo **podzaměstnaností** (skutečná míra nezaměstnanosti převyšuje přirozenou míru, což souvisí s nedostatečným využitím výrobních kapacit v dané ekonomice) (2, s. 191).

Tuleja dále pokračuje: „[…] *je tak přirozená míra nezaměstnanosti ztotožněna s mírou nezaměstnanosti neakcelerující inflaci (NAIRU), což je hodnota, při níž v dané ekonomice dosahuje cenová hladina dlouhodobě stabilního tempa růstu*“ (7, s. 158).

Sečteme-li podle Helíska zaměstnané a nezaměstnané, získáme EAO a to je rovno pracovní síle dané země (2, s. 183).

Formy nezaměstnanosti podle Helíska:

- **Frikční nezaměstnanost** – vzniká na základě pohybu pracovníků, vždy existuje větší či menší počet osob, které jsou nezaměstnané. Tito lidé hledají práci a po určitou dobu jsou nezaměstnaní, což vyplývá z nutnosti hledat a ověřovat informace o volných pracovních místech, zvažovat různé nabídky. V případě frikční nezaměstnanosti tedy nejde o nedostatek volných pracovních míst, nýbrž o hledání existujících neobsazených pracovních míst (proto označení **vyhledávací nezaměstnanost** nebo **dobrovolná**) (2, s. 183).

  A Jírová doplňuje: „[…] *je zcela přirozená. Vzniká z neustálého pohybu lidí mezi oblastmi a pracovními místy nebo v průběhu jednotlivých stádií životního cyklu. Dokonce, i kdyby se ekonomika nacházela ve stavu plné zaměstnanosti, byla by zde vždy určitá fluktuace* […]“ (6, s. 19).

- **Strukturální nezaměstnanost** – vzniká na základě nedostatečné poptávky po statcích a tudíž i po pracovnících, a to v určitých odvětvích, v jejichž vývoji probíhá útlum (hutě, doly, těžké strojírenství, loděnice apod.). Strukturální nezaměstnanost postihuje jen některá odvětví. Na druhou stranu je útlum určitých odvětví doprovázen rozmachem jiných odvětví (telekomunikace, elektronika…). Na rozdíl od frikční (vyhledávací) nezaměstnanosti však oproti nabídce práce s určitou charakteristikou stojí volná pracovní místa s **odlišnými kvalifikačními požadavky**. Tato forma nezaměstnanosti může být podmíněna bariérami v migraci za prací. Mohou existovat nerovnováhy na jednotlivých **regionálních trzích práce** téže profese. Existence strukturální nezaměstnanosti je zřejmě hlavní příčinou regionálních rozdílů v míře nezaměstnanosti. (2, s. 183).

  Podle Jírové: „[…] *je také přirozená. Objevuje se tam, kde je nesoulad mezi nabídkou a poptávkou po pracovnících. Nesoulad může vzniknout proto, že se poptávka po určitém druhu práce zvyšuje, zatímco poptávka po jiném druhu se snižuje a nabídka se ani v jednom případě nepřizpůsobuje dostatečně rychle. Díky tomu se často setkáváme s nerovnováhami u jednotlivých povolání nebo oblastí* […]“ (6, s. 20).

- **Cyklická nezaměstnanost** – vůči nezaměstnaným nestojí volná pracovní místa. Obvykle jde o důsledek nedostatečně vysoké agregátní poptávky (3, s. 188).

  Podle Jírové: „*Je způsobena stagnací a poklesem v hospodářském cyklu* […] *trvá zpravidla několik měsíců, dokud nezačne opět růst národní produkce a dokud se nezvýší poptávka po práci*“ (6, s. 20).

- **Skrytá nezaměstnanost** - kromě osob, zahrnutých mezi nezaměstnané, existují také osoby, jejichž splnění uvedených kriterií je sporné (jsou zahrnuty mezi zaměstnané nebo neaktivní, ačkoliv by měly být spíše mezi nezaměstnanými) (3, s. 46).

Snižování nezaměstnanosti podle Helíska: „*Snižování cyklické nezaměstnanosti je obecně totožné s proticyklickou politikou, tj. v období recesí může vláda stimulovat agregátní poptávku a tím zvyšovat zaměstnanost a produkci*“(3, s. 48). Za speciální přístupy označuje aktivní politiku zaměstnanosti, jako je tvorba společensky účelných pracovních míst nebo financování veřejně prospěšných prací. V knize dále pokračuje: „*Snižování přirozené míry*

nezaměstnanosti (tedy frikční a strukturální nezaměstnanosti): informovanost o volných pracovních místech, rekvalifikační programy, podpora migrace pracovníků, redukce příliš velkorysých sociálních dávek, redukce příliš vysoké zákonem stanovené minimální mzdy a jiné. Vláda se dále snaží snížit důsledky nezaměstnanosti transferovými platbami (sociální podporami) nezaměstnaným“ (3, s. 48).

Jírová ještě přidává další dvě formy nezaměstnanosti:

- **Sezónní nezaměstnanost** – je důsledkem sezónní fluktuace poptávky po práci (pracovních příležitostí). Je běžná v zemědělství, stavebnictví, turistickém odvětví (6, s. 20).
- **Preference volného času** – nastává u nezaměstnaných v důsledku nízké úrovně reálných mezd, případně nevyhovujících ostatních podmínek u nabízených pracovních míst. V tomto případě dá nezaměstnaný přednost volnému času před zaměstnáním a nepřijímá nabízené pracovní místo (6, s. 20).

Východiska pro vysvětlení cyklické nezaměstnanosti jsou podle Helíska následující:

- Keynesiánská interpretace pracuje s nominálními mzdovými sazbami, které jsou krátkodobě strnulé (mzdové dohody). Při poklesu poptávky po produkci a tudíž i po práci nedochází ihned k obnovení rovnováhy na trzích práce. Přebytek nabízeného nad poptávaným množstvím práce představuje nedobrovolnou cyklickou nezaměstnanost (3, s. 188).
- Monetaristická interpretace využívá reálné mzdové sazby s dokonale pružnými nominálními sazbami, které jsou však ze strany pracovníků mylně interpretovány. Pokles mezd je spojen se silnějším poklesem cen, reálné mzdy tudíž rostou, což však pracovníci krátkodobě nevnímají. Jde o tzv. peněžní iluzi – pokles nominálních mezd je mylně vnímán jako pokles reálných mezd (3, s. 188).
- Klasická ekonomie předpokládá dokonale pružné trhy práce i dokonalé informace. Za těchto podmínek by měly být trhy práce vždy vyčištěné a cyklická nezaměstnanost nemůže existovat. Nová klasická makroekonomie navazuje na monetaristy a vysvětluje cyklickou nezaměstnanost mylnou interpretací důsledků poklesu poptávky po produkci ze strany podniků i pracovníků. Krátkodobě dochází k mylnému dojmu, že klesají ceny statků a ceny práce pouze v daném úseku

ekonomiky. Jde přitom o jednorázové pomýlení, založené na neočekávaném poklesu poptávky. Následně zjištěný pokles cen vede k růstu zaměstnanosti (3, s. 188).

Dlouhodobá a krátkodobá nezaměstnanost – dlouhodobá nezaměstnanost jednoznačně souvisí s osobnostními charakteristika nezaměstnaných, často postihuje starší či nekvalifikované pracovníky, a těmi, kteří ztratili práci z důvodu redundance (nadbytečnost). Vyšší podíly dlouhodobě nezaměstnaných mohou naznačovat závažné problémy s nezaměstnaností u některých skupin na trhu práce. Na druhou stranu vysoký podíl krátkodobě nezaměstnaných ukazuje na vysokou míru vytváření pracovních příležitostí a větší míru mobility na pracovním trhu. Indikátor dlouhodobé nezaměstnanosti sleduje a) dlouhodobou míru nezaměstnanosti (nezaměstnaní déle než jeden rok jako procento pracovní síly), b) výskyt dlouhodobé nezaměstnanosti (nezaměstnaní po dobu jednoho roku nebo déle v poměru k celkovému počtu nezaměstnaných).

Sociální důsledky nezaměstnanosti podle Helíska: „*Mezi sociální dopady nezaměstnanosti patří např. **psychické zatížení** vyvolané nezaměstnaností a s ním související růst nemocnosti, rozpady rodin, **destrukce etických hodnot** a s ní spojené patologické jevy jako kriminalita, alkoholismus, narkomanie, prostituce. Sociální problémy vyvolané nezaměstnaností vedou často k radikalizaci postižených skupin, což může mít politické dopady nebo i extrémní následky jako rasově motivované nepokoje. Sociální dopady jsou zvlášť tíživé v případě **dlouhodobé nezaměstnanosti**, která je zpravidla vymezována jako delší než půl roku*“ (2, s. 194).

V posledních letech počet dlouhodobě nezaměstnaných osob (déle než 12 měsíců) vzrostl ze 178,5 tisíce na konci roku 2010 na 184,1 tisíce osob k 31. 12. 2011. Jejich podíl se zvýšil z 31,8% na 36,2%. (2) Přitom ještě v roce 2009 činil počet dlouhodobě nezaměstnaných 123,9 tisíce osob.

Snižování přirozené míry nezaměstnanosti má podle Helíska podobu dlouhodobého snižování frikční a strukturální nezaměstnanosti. K tomu mohou přispět opatření zvyšující pružnost trhů práce, jako je zlepšování informací o volných pracovních místech, vládou financované programy rekvalifikace, podpora migrace lidí za prací, redukce sociálních dávek, redukce zákonem stanovených minimálních mezd může rozšířit pracovní příležitosti pro pracovníky s nízkou kvalifikací (2, s. 48).

Česká republika se po roce 1989 přestává orientovat výhradně na východoevropské trhy, přechází z centrálně plánovaného typu ekonomiky na ekonomiku tržní. Zanikla Československá socialistická republika a vznikl stát Česká a Slovenská federativní republika. K osamostatnění federativních republik došlo v roce 1993. Vznikla Česká republika a Slovenská republika. Po roce 1989 byl zahájen proces demokratizace společnosti.

5 Česká republika po roce 1989

V 90. letech 20. století byl v České republice zahájen proces privatizace státních podniků. Přeměna státních podniků na soukromé s sebou přinesla jev v podobě nezaměstnanosti z důvodů vysoké přezaměstnanosti a nízké výkonnosti podniků.

Jírová ve své studii Deformace na českém trhu práce píše: „*Za nejvýznamnější změnu, která se udála na trhu práce po roce 1989 lze považovat změnu poměrů, kdy z dlouhodobě trvajícího „nedostatku" pracovních sil se téměř okamžitě setkáváme s jevem do té doby neregistrovaným, skrytě existujícím, avšak do slovníku centrálně plánované ekonomiky nepatřícím, s nezaměstnaností. Příčinou byla skutečnost, že neefektivní a neperspektivní podniky stagnovaly, reorganizovaly se, případně i zanikaly. V procesu privatizace postupně nastupovaly do řady podniků zahraniční firmy, které velmi rychle „likvidovaly" přebytečné pracovníky, jako důsledek přezaměstnanosti*" (5, s. 17).

A Jírová pokračuje: „*Tyto jevy provázely především první kroky transformace. Bylo to období velké fluktuace, kdy lidem vznikaly nové možnosti, nejen pokud šlo o šance při změně zaměstnání, ale byl to především obrovský rozmach soukromého podnikání, podpořený procesem malé privatizace, který probudil u velké skupiny lidí chuť podnikat*." […] „*Důsledky propopulačních opatření z počátku 70. let přivedly na trh práce v roce 1990 řadu zájemců, kteří rovněž přispěli k růstu nezaměstnanosti. Ne všichni uchazeči o studium na vysokých školách se z důvodu kapacit těchto škol na studia dostali, a proto se ocitli mezi uchazeči o zaměstnání*" (5, s. 17). „*Vývoj míry nezaměstnanosti v celostátním průměru vykazuje i v letech následujících stabilní, spíše klesající tendenci. V roce 1994 je roční míra nezaměstnanosti na úrovni 3,19%, v roce 1995 klesla dokonce na 2,83%. Rok 1996 pokud jde o vývoj nezaměstnanosti je posledním rokem, kdy nezaměstnanost se pohybuje na tříprocentní úrovni. Rok 1997 a především průběh roku 1998 však představují výrazný zvrat v poklidném vývoji míry nezaměstnanosti. Očekávání roční míry*

nezaměstnanosti překračují hranici 7%, při dramatickém růstu nezaměstnanosti v řadě regionů Severních Čech (Most, Chomutov, Teplice, ale i Ústí nad Labem) je vykazovaná míra nezaměstnanosti již nad úrovní 12%. Pozadu nezůstávají ani další okresy především na Severní Moravě" (5, s. 18).

Za důvody nízké nezaměstnanosti v prvních letech transformace můžeme podle Jírové považovat řadu opatření hospodářské politiky státu (zdvojnásobení sazeb daně z příjmů pro pracující důchodce, možnost předčasných odchodů do důchodu, přiznávání invalidních důchodů, posílení toků žen ze zaměstnání do ekonomické neaktivity) (5, s. 20).

graf 2 Počet nezaměstnaných a volných pracovních míst v ČR

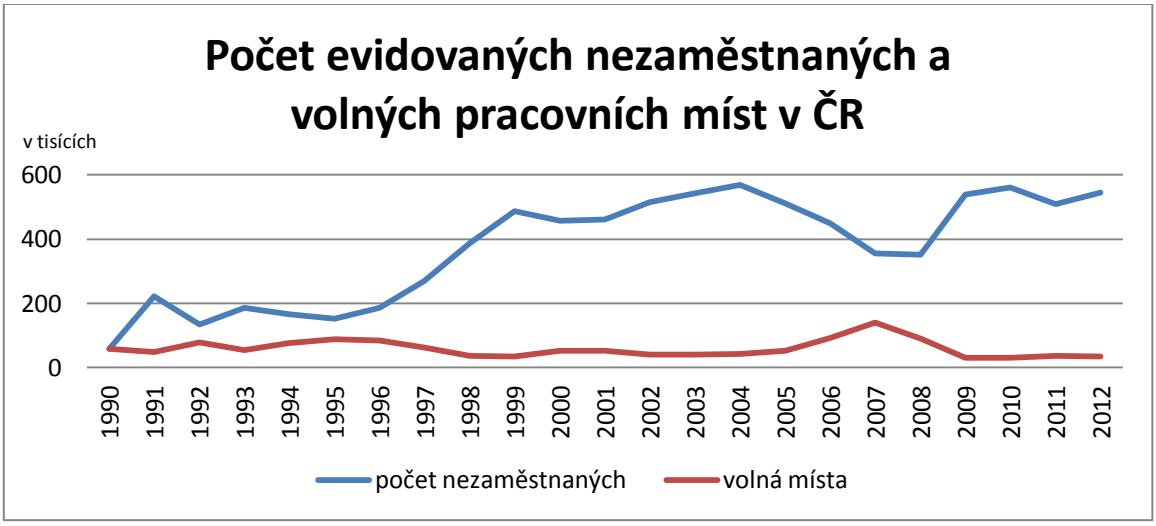

Vlastní zpracování, data ČSÚ a MPSV

Další důvody podle Jírové: bohatá průmyslová tradice datující se až k Rakousku - Uhersku, malý podíl zaměstnanosti v zemědělství, vysoká úroveň vzdělání pracovníků, nízké tempo strukturálních změn, neregistrovaná zaměstnanost a skrytá migrace, politika trhu práce (dotace pro vytváření pracovních míst a programy podporující integraci absolventů škol do zaměstnání) (5, s. 21).

Tuleja ve své knize píše: „*V letech 1995 - 2006 byl vývoj na českém trhu práce ovlivňován řadou faktorů, k nimž můžeme zařadit proces restrukturalizace, jednotlivé fáze hospodářského cyklu, v nichž se v daném časovém okamžiku nacházela jak česká ekonomika, tak ekonomiky našich hlavních obchodních partnerů a v neposlední řadě také silně konkurenční tržní prostředí, které české podniky nutilo racionalizovat svou výrobní činnost. Vliv těchto faktorů se následně projevil nejen v kumulovaném poklesu zaměstnanosti o 2,71% (v absolutních číslech klesl počet zaměstnaných o 134,51 tis. osob),*

ale především v růstu nezaměstnanosti, když celkový počet nezaměstnaných vzrostl o 163,24 tis. osob, tj. o 78,46%“ (7, s. 163 a dále).

Tuleja dále pokračuje, že masivní nárůst nezaměstnanosti byl spojen se změnami ve struktuře české ekonomiky, o čemž svědčí kvalifikační struktura nezaměstnaných (v letech 1995-2006 se uchazeči o zaměstnání bez vzdělání, se základním vzděláním a se středním vzděláním bez maturity podíleli na celkovém počtu nezaměstnaných 72,4%) (7, s. 163 a dále).

Po roce 2006 zasahuje nejen Českou republiku, ale celý svět hospodářská krize. Ekonomiky řady zemí se dostávají do stavu recese, roste nezaměstnanost. V roce 2011 postupně odeznívají dopady hospodářské krize posledních let. Klesá celorepubliková nezaměstnanost. Zvyšuje se počet zaměstnaných osob a počet volných pracovních míst. V roce 2012 ovšem znovu nastává růst počtu nezaměstnaných. Česká ekonomika se znovu ponořuje do stavu recese.

graf 3 Míra registrované nezaměstnanosti

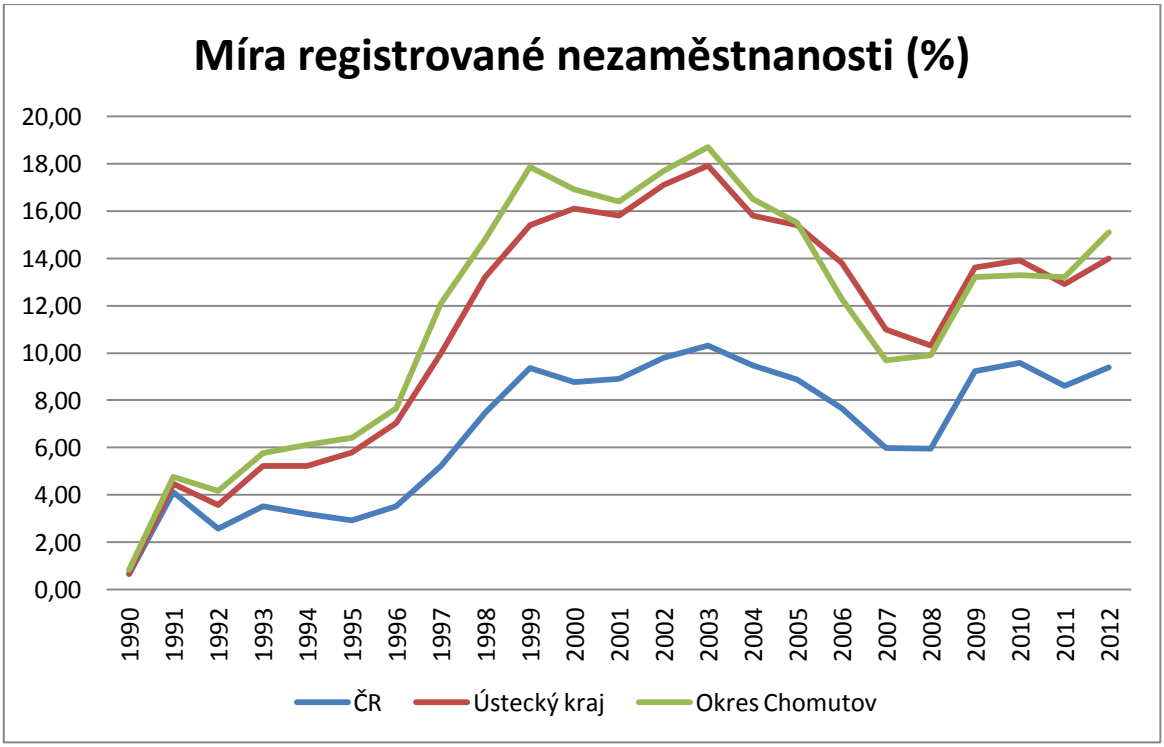

Vlastní zpracování, data ČSÚ a MPSV

Politika zaměstnanosti vychází ze zákona číslo 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Vychází konkrétně z § 2, podle kterého státní politika zaměstnanosti v České republice zahrnuje zejména zabezpečování práva na zaměstnání, sledování a vyhodnocování situace na trhu práce, koordinaci opatření v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů, tvorbu a koordinaci jednotlivých programů a opatření k zajištění priorit v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů, uplatňování aktivní politiky zaměstnanosti, zapojení do mezinárodních programů souvisejících s rozvojem zaměstnanosti, poskytování poradenských služeb na trhu práce, poskytování podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci. (3) Aktivní politice zaměstnanosti jsou věnovány paragrafy § 104 - 120.

6 Politika zaměstnanosti v ČR

Politika zaměstnanosti je součástí sociální politiky jako politiky hospodářské. Úkolem je zabraňovat nezaměstnanosti a minimalizovat tvrdost trhu práce. Na tvorbě politiky zaměstnanosti se podílí stát, zaměstnavatelé a odbory (tripartita). Ke spolupráci jsou také přizvány další subjekty – územně samosprávné celky, profesní organizace, sdružení osob se zdravotním postižením. Institucionálně zabezpečuje státní politiku zaměstnanosti Ministerstvo práce a sociálních věcí spolu s územními orgány obce (úřady práce).

Hana Jírová uvádí: „*Zkušenosti s prováděním aktivní politiky zaměstnanosti potvrzují, že tato taktika je náročná na finanční prostředky i na organizační a institucionální podmínky. Výsledky této politiky je možné zkoumat podle různých kritérií, přičemž není rozhodující jen snížení nezaměstnanosti, ale i změna její struktury. Za nejvýznamnější výsledek se považuje snížení nezaměstnaných z řad nejohroženější skupiny obyvatel, mladých lidí.*“ a dále pokračuje: „*Státní politika zaměstnanosti by měla zajišťovat nebo se podílet na přípravě adaptabilní pracovní síly, schopné se přizpůsobit…, rozvoji infrastruktury na trhu práce…, vytváření podmínek pro územní mobilitu pracovních sil*“ (6, s. 30).

Od roku 2012 v rámci reformy státní politiky zaměstnanosti přišly následující změny (19):

- Rozhodné období pro určení nároku na podporu v nezaměstnanosti – nutnost odpracovat alespoň 12 měsíců během 2 let
- Možnost uchazeče vybrat si poskytovatele rekvalifikace

- Zavedení povinné veřejné služby a veřejně prospěšných prací, které evidovaní na úřadech práce musejí vykonávat, pokud k tomu budou vyzváni. Lze ji nařídit až od třetího měsíce čerpání podpory v rozsahu až 20 hodin týdně jako neplacenou práci
- Znemožnění přivýdělku k dávkám v nezaměstnanosti
- Povinnost dostavit se na vyzvání ke kontaktnímu místu veřejné správy – Czech Point v místě trvalého bydliště.

Existuje několik skupin faktorů ovlivňujících vznik nezaměstnanosti (20):

- Vládní politika zaměstnanosti – (zmíněna níže), rekvalifikace, migrace za prací, zvýšené vládní výdaje
- Vliv stanovené minimální mzdy a sociálních dávek – sociální jistoty mohou být příčinou vyšší dobrovolné nezaměstnanosti v podobě nižšího zájmu o hůře placené zaměstnání
- Demografie, zaměstnávání zahraničních pracovníků – prodlužování délky dožití, pokles porodnosti, migrace ze zahraničí
- Vzdělání a kvalifikace – snaha získat výhodu, když budu mít znalosti odlišné od druhých, uplatnění si najdu snáze
- Mobilita, ochota stěhovat se za prací – požadavek kladen na práci v místě bydliště nebo nevýhodnost dojíždění za prací špatně placenou, s touto problematikou souvisí nefunkčnost trhu s bydlením

Mezi cíle státní politiky zaměstnanosti podle Jírové patří (6, s. 27):

- Dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách
- Produktivní využití zdrojů pracovních sil
- Zabezpečení práva občanů na zaměstnání (poznámka autora – zprostředkování zaměstnání, hmotné zabezpečení před nástupem do zaměstnání a v případě ztráty zaměstnání, rekvalifikaci)

Hana Jírová dále pokračuje: „*Jedním ze základních cílů hospodářské a sociální politiky státu je dosažení plné produktivní a svobodně zvolené zaměstnanosti*“ (6, s. 27).

6.1 Formy politiky zaměstnanosti

- **Aktivní**

Podle Jírové: „*Podporuje sociální průchodnost ekonomické reformy, podporuje sociálně ekonomický rozvoj v regionech, snižuje finanční náročnost státního rozpočtu na pasivní politiku, obsahuje kvalifikační a rekvalifikační programy, pomáhá rizikovým skupinám obyvatelstva a snaží se odstraňovat bariéry, vytváří podmínky pro územní mobilitu pracovních sil, nabízí možnost veřejně prospěšných prací a společensky účelných pracovních míst (poznámka autora - ženy po mateřské, starší osoby)*“ (6, s. 30).

Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti jsou: výdaje na služby v nezaměstnanosti, náklady na rekvalifikace, náklady spojené s programy zaměstnanosti, výdaje na vytváření nových pracovních míst.

Mezi součásti státní politiky zaměstnanosti patří podpora zřizování nových pracovních míst, poskytování příspěvku zaměstnavatelům při zaměstnávání uchazečů o zaměstnání.

Podle Integrovaného portálu MPSV se jedná o nástroje rekvalifikace, investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, příspěvek na zapracování, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program, poradenství (21).

- **Pasivní**

Jde v podstatě o různé dávky pro nezaměstnané, za pomoci kterých mají překlenout dobu, po kterou hledají nové zaměstnání. Jírová ve své knize uvádí: „*Podílí se na vytváření sociálně přijatelných podmínek pro občany dočasně nezaměstnané vyplácením podpor v nezaměstnanosti, poskytuje možnost dřívějšího odchodu do důchodu*“ (6, s. 30).

K výdajům na pasivní formu patří – podpory v nezaměstnanosti, předčasné odchody do důchodu. Jak ale Jírová zmiňuje: „*Opatření pasivní politiky zaměstnanosti – to znamená vyplácené podpory v nezaměstnanosti - by nikdy neměly dosáhnout takové výše, aby přestaly nezaměstnané motivovat a nutit k hledání nového zaměstnání, či dokonce působily jako stimul k dobrovolné nezaměstnanosti!*“ (6, s. 40).

Pasivní politika zaměstnanosti nabývá formy podpory v nezaměstnanosti, kde doba pobírání závisí na věku uchazeče (od 5 do 11 měsíců, její výše od 45 do 65% průměrného čistého výdělku z posledního zaměstnání, maximálně však 13280 korun).

Výdaje na státní politiku zaměstnanosti a důsledky nezaměstnanosti lze podle Jírové kvantifikovat: *„Výdaje státního rozpočtu – výdaje na pasivní politiku nezaměstnanosti (vyplácení hmotného zabezpečení uchazečům o zaměstnání), výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti (zřizování veřejně prospěšným míst, rekvalifikací), výdaje státních úřadů spojených s problematikou nezaměstnanosti (provoz úřadů práce, výdaje úřadů Státní sociální podpory a část výdajů MPSV), dávky státní sociální podpory"* (5, s. 71).

Jak ukazuje graf níže, od roku 1991 neustále se zvyšují náklady na Státní politiku zaměstnanosti. V roce 1991 činily výdaje 2,45 miliardy korun, o deset let později v roce 2001 9,87 miliardy korun a v roce 2010 22,73 miliard korun.

graf 4 Výdaje na Státní politiku zaměstnanosti v ČR

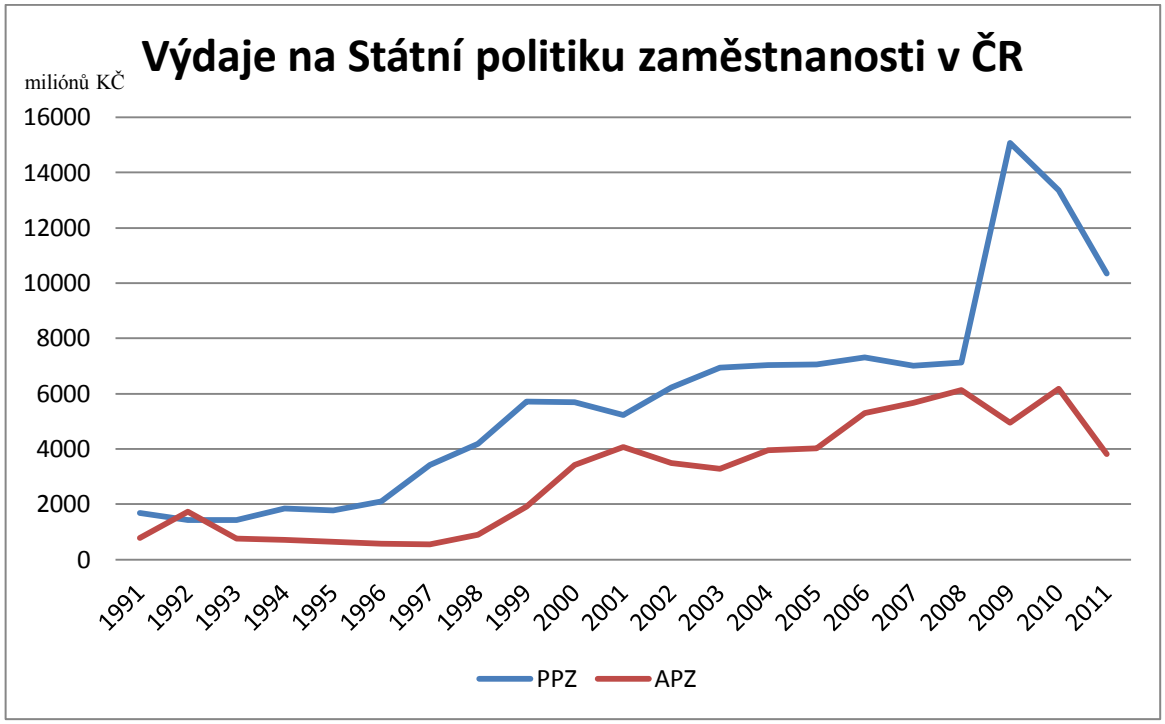

Vlastní zpracování, data MPSV

7 Statistická analýza a její vyhodnocení

Pro analyzované období let 1990 - 2012 byl použit ukazatel o měsíční míře registrované nezaměstnanosti v okrese Chomutov, který byl získán prostřednictvím Integrovaného portálu Ministerstva práce a sociálních věcí. Při srovnávání vývoje měsíční míry nezaměstnanosti v okrese Chomutov s Ústeckým krajem a s Českou republikou byly údaje doplněny prostřednictvím dat získaných přímo od Ministerstva práce a sociálních věcí. Přehled podkladových dat je uveden v příloze. Veškeré provedené výpočty v této kapitole byly získány pomocí statistického software Statistica 10 a MS Excel.
Vzhledem k nízkým hodnotám nezaměstnanosti z počátku 90. let 20. století byly zvoleny dvě časové řady pro statistické zhodnocení vývoje nezaměstnanosti. První řada, označená jako Původní časová řada, analyzuje hodnoty od roku 1990 do konce roku 2012 a druhá řada, nazvaná Zkrácená časová řada, analyzuje hodnoty od roku 1998 do konce roku 2012.

Pomocí statistického software byly porovnávány čtyři modely:

1. jednoduchá nelineární regrese s rovnicí přímky
2. jednoduchá nelineární regrese s rovnicí paraboly
3. metoda jednoduchého exponenciálního vyrovnání bez trendu
4. metoda dvojitého exponenciálního vyrovnání s trendem.

Za pomocí těchto čtyř zvolených modelů byla z údajů za okres Chomutov zvolena pomocí pseudoprognózy nejvhodnější metoda. Pomocí vybrané metody byl následně proveden odhad pro následující období šesti měsíců v okrese Chomutov.

- **Původní časová řada (období let 1990 až 2012) v okrese Chomutov**

Na základě charakteru vývoje míry registrované nezaměstnanosti v analyzovaném období byla podle nejvyšší hodnoty indexu determinace zvolena jako nejvhodnější parabolická funkce ve tvaru $\mathbf{y = 0{,}1053 + 0{,}1873t - 0{,}0005t^2}$. Což znamená, že z 85,79% lze vývoj míry registrované nezaměstnanosti vysvětlit parabolickým trendem.

Tabulka 2 Původní časová řasa

ZVOLENÝ MODEL	TVAR ROVNICE	KVALITA MODELU
rovnice přímky	$y = 6,7989 + 0,036931t$	$i^2 = 0,35$
rovnice paraboly	$y = 0,1053 + 0,1873t - 0,0005t^2$	$i^2 = 0,736$
exponenciální vyrovnání bez trendu	$\alpha = 0,9$	$i^2 = 0,38$
exponenciální vyrovnání s trendem	$\alpha = 0,9\ \beta = 0,1$	$i^2 = 0,35$
	Zdroj: Vlastní zpracování	

Po zkrácení Původní časové řady o údaje míry nezaměstnanosti za posledních 6 měsíců se rovnice paraboly změnila na tvar **$y = - 0,195861 + 0,19645t – 0,00061t^2$**.

Tabulka 3 Původní časová řada s předpověďmi po zkrácení o posledních 6 měsíců

ZVOLENÝ MODEL	TVAR ROVNICE	KVALITA MODELU	PŘEDPOVĚĎ (%)					
			07/2012	08/2012	09/2012	10/2012	11/2012	12/2012
rovnice přímky	$y = 6,6879 + 0,038197t$	$i^2 = 0,35$	16,6	16,7	16,7	16,7	16,8	16,8
rovnice paraboly	$y = -0,195861 + 0,19645t - 0,00061t^2$	$i^2 = 0,7531$	9,7	9,6	9,5	9,4	9,2	9,1
exponenciální vyrovnání bez trendu	$\alpha = 0,9$	$i^2 = 0,385$	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2
exponenciální vyrovnání s trendem	$\alpha = 0,9\ \beta = 0,9$	$i^2 = 0,326$	13,2	13,2	13,2	13,3	13,3	13,3
skutečná nezaměstnanost			13,7	13,6	13,9	14,3	14,5	15,1
								Zdroj: Vlastní zpracování

Získané hodnoty z jednotlivých modelů byly porovnány za pomoci relativní chyby prognózy se skutečnou nezaměstnaností v okrese Chomutov ve sledovaných posledních šesti měsících roku 2012.

Tabulka 4 Původní časová řada, relativní chyba prognózy

	RELATIVNÍ CHYBA PROGNÓZY (%)					
	07/2012	08/2012	09/2012	10/2012	11/2012	12/2012
rovnice přímky	21,3	22,5	20,1	17,0	15,7	11,3
rovnice paraboly	28,9	29,3	31,7	34,5	36,2	39,6
exponenciální vyrovnání bez trendu	3,6	2,9	4,9	7,6	8,9	12,5
exponenciální vyrovnání s trendem	3,5	2,7	4,7	7,3	8,5	12,1
						Zdroj: Vlastní zpracování

Aritmetickým průměrem takto získaných dat vyšla z porovnání jako nejvhodnější model exponenciálního vyrovnání dvojité (s trendem) s průměrnou relativní chybou prognózy 6,44%. Nejvyšších hodnot chyby prognózy a tedy nevhodnosti modelu dosáhla jednoduchá nelineární regrese s rovnicí paraboly. Nutno podotknout, že model nelineární regrese

s rovnicí paraboly měl nejvyšší hodnotu síly závislosti $i^2 = 0,7531$. Což znamená, že z 86,78% lze vývoj míry registrované nezaměstnanosti vysvětlit parabolickým trendem.

- **Zkrácená časová řada (období let 1998 až 2012) v okrese Chomutov**

Pro Zkrácenou časovou řadu byla na základě hodnoty indexu determinace zvolena nejvhodnějším model dvojitého exponenciálního vyrovnání (s trendem). Ze získaných dat uvedených v příloze byly vypočteny následující hodnoty:

Tabulka 5 Zkrácená časová řada

ZVOLENÝ MODEL	TVAR ROVNICE	KVALITA MODELU
rovnice přímky	$y= 16,92155 - 0,02687t$	$i^2 = 0,2744$
rovnice paraboly	$y = 15,9583 + 0,00489t - 0,00018t^2$	$i^2 = 0,2997$
exponenciální vyrovnání bez trendu	$\alpha = 0,9$	$i^2 = 0,36$
exponenciální vyrovnání s trendem	$\alpha = 0,9\ \beta = 0,9$	$i^2 = 0,37$
		Zdroj: Vlastní zpracování

Nízká hodnota indexu determinace u všech čtyř modelů značí nízký stupeň souladu použitých modelů a empirických hodnot.

Tabulka 6 Zkrácená časová řada s předpověďmi po odebrání dat za posledních 6 měsíců

ZVOLENÝ MODEL	TVAR ROVNICE	KVALITA MODELU	PŘEDPOVĚĎ (%)					
			07/2012	08/2012	09/2012	10/2012	11/2012	12/2012
rovnice přímky	$y = 17,0712 - 0,02938t$	$i^2 = 0,2969$	11,9	11,9	11,9	11,8	11,8	11,8
rovnice paraboly	$y = 15,60445 + 0,02062t - 0,00029t^2$	$i^2 = 0,3536$	10,5	10,4	10,3	10,2	10,1	10,1
exponenciální vyrovnání bez trendu	$\alpha = 0,9$	$i^2 = 0,369$	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2
exponenciální vyrovnání s trendem	$\alpha = 0,9\ \beta = 0,1$	$i^2 = 0,3481$	13,2	13,2	13,2	13,3	13,3	13,3
skutečná nezaměstnanost			13,7	13,6	13,9	14,3	14,5	15,1
								Zdroj: Vlastní zpracování

Získané hodnoty z jednotlivých modelů byly porovnány pomocí relativní chyby prognózy se skutečnou mírou nezaměstnanosti v okrese Chomutov ve sledovaných posledních šesti měsících roku 2012.

Tabulka 7 Zkrácená časová řada, relativní chyba prognózy

	RELATIVNÍ CHYBA PROGNÓZY (%)					
	07/2012	08/2012	09/2012	10/2012	11/2012	12/2012
rovnice přímky	12,9	12,5	14,6	17,2	18,5	22,0
rovnice paraboly	23,6	23,7	25,9	28,5	30,1	33,4
exponenciální vyrovnání bez trendu	3,6	2,9	4,9	7,6	8,9	12,5
exponenciální vyrovnání s trendem	3,5	2,7	4,7	7,3	8,5	12,1

Zdroj: Vlastní zpracování

Aritmetickým průměrem relativních chyb prognózy ze získaných dat vyšla z porovnání jako nejvhodnější metoda exponenciálního vyrovnání s trendem s průměrnou chybou prognózy 6,43%. Nejvyšších hodnot chyby prognózy opět dosáhla metoda jednoduché nelineární regrese s rovnicí paraboly.

- **Odhady předpovědí**

Tabulka 8 Odhady vývoje nezaměstnanosti

	PŮVODNÍ ČASOVÁ ŘADA	ZKRÁCENÁ ČASOVÁ ŘADA
	okres Chomutov (%)	okres Chomutov (%)
leden 2013	15,21	15,59
únor 2013	15,36	16,11
březen 2013	15,52	16,63
duben 2013	15,67	17,15
květen 2013	15,83	17,67
červen 2013	15,99	18,19

Zdroj: Vlastní zpracování

Podle Původní časové řady

Pro odhad předpovědi pro následujících šest měsíců roku 2013 pro okres Chomutov vyplývá rostoucí míra nezaměstnanosti. Od ledna roku 2013 do června 2013 z hodnoty 15,21% na hodnotu 15,99%. Odhad patrně souvisí s trendem růstu nezaměstnanosti, který je patrný v závěru roku 2012.

Podle Zkrácené časové řady

Zkrácená časová řada rovněž předpokládá růst nezaměstnanosti pro okres Chomutov. Podle odhadu by v červnu roku 2013 měla dosáhnout nezaměstnanost hodnoty 18,19%. Naposledy této hodnoty dosahovala míra nezaměstnanosti na přelomu let 2003 a 2004.

Otázkou tedy je, kterou z těchto dvou předpovědí je vhodnější použít pro odhad dalšího vývoje. Volba vhodné předpovědi se musí opírat o statistická kritéria a zároveň musí být podložena i úvahami ekonomickými. Pokud bychom použité hodnoty modely hodnotili podle dosaženého indexu determinace, vhodnějším by se jevila Původní časová řada, která ve srovnání se Zkrácenou časovou řadou vykazovala vyšší shodu použitého modelu s analyzovanými údaji. Procentní rozdíl v odhadu předpovědi míry registrované nezaměstnanosti obou předpovědí může být způsoben zkrácením časové řady sledovaného období.

- **Korelace získaných reziduí**

Za pomoci statistického programu byla získána rezidua (rozdíly) mezi hodnotami skutečné míry registrované nezaměstnanosti a hodnotami vypočítanými pomocí modelu exponenciálního vyrovnání dvojitého (s trendem). Vztah mezi rezidui byl v obou časových řadách porovnán pomocí korelace časových řad.

U Původní časové řady bylo nutné časovou řadu o míře nezaměstnanosti zkrátit z důvodu neexistence dostupných požadovaných měsíčních údajů za Ústecký kraj. Srovnání bylo provedeno s údaji od prosince roku 1996.

Tabulka 9 Korelační matice reziduálních hodnot, Původní časová řada

	okres Chomutov	Ústecký kraj	Česká republika
okres Chomutov	1,000000	0,890488	0,510677
Ústecký kraj	0,890488	1,000000	0,590702
Česká republika	0,510677	0,590702	1,000000
		Zdroj: Vlastní zpracování	

Existuje velmi silná míra závislosti (0,89) mezi vývojem nezaměstnanosti v okrese Chomutov a Ústeckým krajem. Dalším zjištěním je existence silné míry závislosti mezi Ústeckým krajem a Českou republikou (0,59) a mezi okresem Chomutov a Českou republikou (0,51).

Vysoké hodnoty párových korelačních koeficientů naznačují, že na základě vývoje v Ústeckém kraji lze do jisté míry odhadovat, jaký bude vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Chomutov.

Podle Zkrácené časové řady existuje velmi silná závislost (0,806) mezi vývojem nezaměstnanosti v okrese Chomutov a celou Českou republikou. Střední závislost (0,564)

je ve vztahu nezaměstnanosti mezi okresem Chomutov a Ústeckým krajem. Stejná míra závislosti je také mezi Českou republikou a Ústeckým krajem.

Tabulka 10 Korelační matice reziduálních hodnot, Zkrácená časová řada

	okres Chomutov	Ústecký kraj	Česká republika
okres Chomutov	1,000000	0,564402	0,806295
Ústecký kraj	0,564402	1,000000	0,582378
Česká republika	0,806295	0,582378	1,000000
		Zdroj: Vlastní zpracování	

Na základě vývoje v České republice lze do určité míry odhadovat, jaký bude vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Chomutov. Naznačují tomu vysoké hodnoty párových korelačních koeficientů.

Použitím ukazatele řetězového indexu (koeficient růstu po sobě následujících hodnot) došlo k největšímu nárůstu ukazatele míry registrované nezaměstnanosti při meziměsíčním srovnání v okrese Chomutov v roce 1991 (18 a více procent) a na počátku roku 1993 a 1994 (13 a více procent). K podobným největším nárůstům došlo i v České republice, v roce 1991 (18 a více procent) a na počátku roku 1993. K dalším větším nárůstům docházelo vždy ke konci roku v letech 2008, 2009 a 2010 (nárůst až o 13% oproti předchozímu měsíci).

8 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo pomocí statistických modelů vyhodnotit vývoj nezaměstnanosti v okrese Chomutov. Vývojové tendence byly hodnoceny na základě měsíčních údajů o míře registrované nezaměstnanosti.

Okres Chomutov se během sledovaného období let 1990 až 2012 řadil mezi okresy s vyšší mírou nezaměstnanosti. Na tomto faktu se podílí stále probíhající strukturální změny. Okres Chomutov byl po celá desetiletí znám jako okres těžkého průmyslu, energetiky, hutnictví a těžby uhlí. V dnešní době je výkonnost hospodářství všech podniků v okrese ovlivněna pokračujícím transformačním procesem zahájeným po roce 1989.

Ve sledovaném období se míra nezaměstnanosti v okrese Chomutov pohybovala v rozmezí hodnot 0,84 % až 19,2 % s charakterem proměnlivého vývoje.

Proveden byl rozbor struktury evidovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce za pomoci ukazatelů věk, dosažené nejvyšší vzdělání, délka evidence a struktura volných pracovních míst.

Z těchto srovnání vyplynulo, že největší podíl evidovaných uchazečů o zaměstnání v okrese Chomutov, Ústeckém kraji a České republice tvoří uchazeči ve věku 20 – 34 let a 35 – 49 let. Jedná se o uchazeče především s nižším ukončeným vzděláním. Největší podíl je tvořen uchazeči se základním vzděláním a vyučením. S rostoucí úrovní vzdělání podíl registrovaných uchazečů klesá. Podle ukazatele délky evidence uchazečů vyplynulo, že největší část z nich tvoří uchazeči evidovaní 12 měsíců a déle.

U struktury volných pracovních míst byla ve srovnávaných obdobích největší poptávka po uchazečích s vyučením.

Statistickou analýzou byla pomocí Zkrácené časové řady zjištěna silná závislosti vývojových tendencí mezi vývojem nezaměstnanosti v okrese Chomutov a Českou republikou. Podle Původní časové řady byla zjištěna velmi silná závislost mezi vývojem nezaměstnanosti v okrese Chomutov a Ústeckým krajem. Rozdíly mezi zjištěnými výsledky u obou zvolených časových řad by zřejmě mohly souviset s délkou těchto časových řad.

Závislost mezi vývojem míry registrované nezaměstnanosti v okrese Chomutov a Českou republikou byla zjištěna použitím ukazatele řetězového indexu, podle kterého došlo

k největšímu nárůstu tohoto ukazatele při meziměsíčním srovnání ve stejných obdobích (v letech 1991, 1993, 1997, 2008, 2009 a 2010).

Pro provedený odhad předpovědi vývoje míry registrované nezaměstnanosti v okrese Chomutov se jevila jako vhodnější Původní časová řada, obsahující měsíční údaje o míře registrované nezaměstnanosti od prosince 1990 do prosince 2012, která ve srovnání se Zkrácenou časovou řadou vykazovala vyšší shodu použitého modelu s analyzovanými údaji. Podle Původní časové řady lze v okrese Chomutov pro prvních šest měsíců roku 2013 očekávat rostoucí míru nezaměstnanosti až k 16 procentům.

Je ovšem důležité zdůraznit, že provedené extrapolační předpovědi, které vycházejí z klasických trendových modelů časových řad, je nutné interpretovat s určitou mírou opatrnosti a rezervou. Zejména v souvislosti s průběhem hospodářské recese, kdy se podmínky na trhu práce neustále mění.

Na snižování nezaměstnanosti se aktivní politikou zaměstnanosti podílí úřady práce v Ústeckém kraji ve spolupráci s Evropským sociálním fondem v ČR a Operačním programem Lidské zdroje a zaměstnanost. V současné době realizující sedm regionálních individuálních projektů zaměřených na evidované uchazeče o zaměstnání. Tyto projekty jsou zaměřeny na regionální problematiku v oblasti lidských zdrojů.
Důraz je kladen zejména na uchazeče, kteří jsou ohroženi dlouhodobou nezaměstnaností anebo jsou již dlouhodobě nezaměstnaní. Cílovou skupinou jsou zaměstnanci podniků působících v oborech a odvětvích procházejících strukturálními změnami, a jimž hrozí nezaměstnanost z organizačních důvodů. Důraz je kladen na specifické skupiny zaměstnanců, které mají z věkových nebo zdravotních důvodů ztížené podmínky uplatnění se na trhu práce.

9 Seznam použitých zdrojů

Monografie:

1. **Cipra, Tomáš.** *Analýza časových řad s aplikacemi v ekonomii.* 1.vydání. Praha : SNTL - Nakladatelství technické literatury, 1986. 04-012-86.

2. **Helísek, Mojmír.** *Makroekonomie základní kurs.* 2.vydání. Slaný : Melandrium, 2002. stránky 181-197. ISBN: 80-86175-25-1.

3. **Helísek, Mojmír.** *Základy makroekonomie - Průvodce studiem.* Praha : Eupress, nakladatelství Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., 2004. str. 46. ISBN 80-86754-18-9.

4. **Hindls, Richard, Hronová, Stanislava, Seger, Jan, Fischer, Jakub.** *Statistika pro ekonomy.* osmé vydání. Praha : Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

5. **Jírová, Hana.** *Deformace na českém trhu práce.* Praha : Vydavatelství ČVUT, 2002. Studie Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky 7/2002.

6. **Jírová, Hana.** *Trh práce a politika zaměstnanosti.* Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. 80-7079-635-9.

7. **Tuleja, Pavel.** *Analýza pro ekonomy - Učebnice pro ekonomické a obchodně podnikatelské fakulty.* Brno : Computer press, a.s., 2007. stránky 147-171. ISBN: 978-80-251-1801-6.

Internetové zdroje:

8. Charakteristika okresu Chomutov. *ČSÚ v Ústí nad Labem.* [Online] [Citace: 21. 11 2012.] http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_chomutov.

9. Charakteristika Chomutovska. *Kronika města Chomutova.* [Online] [Citace: 1. 11 2012.] http://www.kronikachomutov.cz/files/2005/02-01.pdf.

10. Analýzy a prognózy vývoje regionálního trhu práce. *Integrovaný portál MPSV.* [Online] 2012. [Citace: 8. 3 2013.] http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk/kop/chomutov/ke_stazeni/analyzy_a_prognozy_vyvoje_regionalniho_trhu_prace/prognoza_tp_03_2010.pdf.

11. Počet obyvatel v Ústeckém kraji a jeho okresech v 1. pololetí 2012. *Český statistický úřad v Ústí nad Labem.* [Online] [Citace: 1. 11 2012.] http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/7E002CB561/$File/w42130212q2d1.pdf.

12. Vybrané demografické údajeza okres Chomutov. *ČSÚ v Ústí nad Labem.* [Online] [Citace: 21. 11 2012.] http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/vybrane_demograficke_udaje_za_okres_chomutov/$File/40341131.pdf.

13. Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností. *Český statistický úřad.* [Online] [Citace: 7. 2 2013.] http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/92002EB576/$File/cz042_pvkr042.pdf.

14. Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle velikostních skupin obcí v kraji. *Český statistický úřad.* [Online] [Citace: 7. 2 2013.] http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/92002EB575/$File/cz042_pvkr041.pdf.

15. Územní rozdíly v úrovni vzdělanosti obyvatelstva ČR. *Český statistický úřad.* [Online] [Citace: 7. 2 2013.] http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/t/57004FC6F5/$File/411303a4.pdf.

16. Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS. *ČSÚ.* [Online] 2012. [Citace: 29. 8 2012.] http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/czam080312.doc.

17. Statistická ročenka. *Integrovaný portál MPSV.* [Online] 2012. [Citace: 29. 8 2012.] http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/statisticka_rocenka_trhu_prace_v_cr_v_roce_2011.pdf.

18. 435/2004 Sb. - o zaměstnanosti - Text předpisu. *Portál veřejné správy.* [Online] 2012. [Citace: 8. 8 2012.] http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=58235&recShow=1&fulltext=&nr=435~2F2004&part=&name=&rpp=100#parCnt.

19. Reforma státní politiky zaměstnanosti. *ProAlt - Brno.* [Online] [Citace: 28. 8 2012.] http://brno.proalt.cz/reforma-statni-politiky-zamestnanosti/.

20. Nezaměstnanost a co ji ovlivňuje. *Investujeme.cz.* [Online] 2012. [Citace: 30. 8 2012.] http://www.investujeme.cz/nezamestnanost-a-co-ji-ovlivnuje/.

21. Aktivní politika zaměstnanosti. *Integrovaný portál MPSV.* [Online] 2012. [Citace: 8. 8 2012.] http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz/.

10 Seznam obrázků, schémat, grafů a tabulek

Obrázek 1 Poloha okresu Chomutov 15

graf 1 Vývoj míry registrované nezaměstnanosti v okrese Chomutov 17
graf 2 Počet nezaměstnaných a volných pracovních míst v ČR 31
graf 3 Míra registrované nezaměstnanosti 32
graf 4 Výdaje na Státní politiku zaměstnanosti v ČR 36

Tabulka 1 Věková skladba obyvatelstva okresu Chomutov v roce 2010 18
Tabulka 2 Původní časová řasa 38
Tabulka 3 Původní časová řada s předpověďmi po zkrácení o posledních 6 měsíců 38
Tabulka 4 Původní časová řada, relativní chyba prognózy 38
Tabulka 5 Zkrácená časová řada 39
Tabulka 6 Zkrácená časová řada s předpověďmi po odebrání dat za posledních 6 měsíců 39
Tabulka 7 Zkrácená časová řada, relativní chyba prognózy 40
Tabulka 8 Odhady vývoje nezaměstnanosti 40
Tabulka 9 Korelační matice reziduálních hodnot, Původní časová řada 41
Tabulka 10 Korelační matice reziduálních hodnot, Zkrácená časová řada 42
Tabulka 11 Původní časová řada, rezidua od roku 1996 48
Tabulka 12 Zkrácená časová řada 54
Tabulka 13 Věkové zastoupení nezaměstnaných uchazečů 59
Tabulka 14 Struktura nezaměstnanosti podle vzdělání a volná pracovní místa podle vzdělání, rok 2006 60
Tabulka 15 Struktura nezaměstnanosti podle vzdělání a volná pracovní místa podle vzdělání, rok 2011 60
Tabulka 16 Délka nezaměstnanosti evidovaných uchazečů 61
Tabulka 17 Struktura uchazečů o zaměstnání v okrese Chomutov 61

11 Přílohy

Tabulka 11 Původní časová řada, rezidua od roku 1996

	Míra nezaměstnanosti (%)			Reziduální hodnoty		
měsíc/rok	okr. Chomutov	Úst. kraj	ČR	okr. Chomutov	Úst. kraj	ČR
12/1990	0,84	0,67	0,73			
1/1991	1,3		1,1			
2/1991	1,8		1,39			
3/1991	1,9		1,67			
4/1991	2,4		1,99			
5/1991	2,6		2,2			
6/1991	2,8		2,6			
7/1991	3,3		3,08			
8/1991	3,5		3,4			
9/1991	4,2		3,77			
10/1991	5		3,94			
11/1991	5,2		4,05			
12/1991	4,77	4,47	4,13			
1/1992	5,2		4,4			
2/1992	5,3		4,14			
3/1992	5,3		3,72			
4/1992	4,9		3,22			
5/1992	4,3		2,85			
6/1992	4,3		2,7			
7/1992	4,1		2,67			
8/1992	4,2		2,65			
9/1992	3,9		2,61			
10/1992	4,1		2,5			
11/1992	4,1		2,45			
12/1992	4,17	3,58	2,57			
1/1993	4,7		3			
2/1993	4,7		2,97			
3/1993	4,7		2,88			
4/1993	4,4		2,71			
5/1993	4,1		2,58			
6/1993	4,2		2,63			
7/1993	4,4		2,82			
8/1993	4,6		3,01			
9/1993	4,8		3,17			
10/1993	5,2		3,22			
11/1993	5,5		3,34			
12/1993	5,77	5,23	3,52			

1/1994	6,7		3,78			
2/1994	6,8		3,73			
3/1994	6,5		3,5			
4/1994	5,8		3,5			
5/1994	5,5		3,14			
6/1994	5,6		3,1			
7/1994	5,7		3,18			
8/1994	5,6		3,15			
9/1994	5,6		3,15			
10/1994	5,8		3,08			
11/1994	5,9		3,09			
12/1994	6,12	5,24	3,19			
1/1995	6,6		3,4			
2/1995	6,6		3,3			
3/1995	6,3		3,1			
4/1995	6,1		2,9			
5/1995	5,6		2,8			
6/1995	5,8		2,8			
7/1995	6		2,9			
8/1995	6,1		3			
9/1995	6,1		3			
10/1995	6,1		2,8			
11/1995	6,2		2,8			
12/1995	6,43	5,79	2,93			
1/1996	6,7		3,1			
2/1996	6,7		3,1			
3/1996	6,6		3			
4/1996	6,1		2,8			
5/1996	5,5		2,7			
6/1996	5,7		2,7			
7/1996	6,2		3			
8/1996	6,3		3,1			
9/1996	6,4		3,2			
10/1996	7		3,2			
11/1996	7,2		3,3			
12/1996	7,67	7,05	3,52	-0,01935	-0,018099	-0,015313
1/1997	9	8	4	1,29111	0,913621	0,460247
2/1997	9,2	8,1	4,1	0,17595	0,074567	-0,244997
3/1997	8,8	7,9	3,9	-0,55140	-0,316049	-0,417074
4/1997	8,7	7,7	3,8	-0,27451	-0,326666	0,003548
5/1997	8,8	7,74	3,79	-0,02211	-0,058328	0,132736
6/1997	9,3	8	4	0,40512	0,193755	0,258139
7/1997	10,1	8,6	4,3	0,71138	0,541526	0,151587

8/1997	10,9	8,8	4,5	0,67798	0,127565	-0,081854
9/1997	11,3	9,4	4,8	0,21362	0,474688	0,061104
10/1997	11,2	9,4	4,9	-0,35204	-0,133321	-0,174095
11/1997	11,6	9,6	4,9	0,12308	0,017877	-0,156598
12/1997	12,1	10	5,2	0,25951	0,231388	0,271996
1/1998	12,3	10,5	5,6	-0,05020	0,331914	0,194539
2/1998	12,5	10,5	5,6	-0,07665	-0,187906	-0,370783
3/1998	12,1	10,3	5,5	-0,67240	-0,422976	-0,226981
4/1998	11,4	10,1	5,4	-0,97146	-0,408415	-0,028746
5/1998	11,6	10,2	5,3	-0,01393	-0,070202	0,014362
6/1998	12,2	10,7	5,6	0,48307	0,369938	0,407040
7/1998	12,7	11,3	6,1	0,38930	0,480657	0,316605
8/1998	13,2	11,6	6,4	0,34488	0,148470	-0,148888
9/1998	13,7	12,2	6,8	0,30940	0,401889	0,025162
10/1998	13,6	12,2	6,8	-0,32199	-0,208939	-0,377814
11/1998	13,9	12,5	7	0,04385	0,048783	0,087918
12/1998	14,8	13,2	7,5	0,67649	0,470164	0,363278
1/1999	15,7	13,97	8,1	0,67887	0,539988	0,196559
2/1999	16,1	14,22	8,3	0,11801	-0,021629	-0,379326
3/1999	16,18	14,3	8,37	-0,26870	-0,245844	-0,259660
4/1999	15,9	14,03	8,2	-0,64319	-0,596139	-0,277369
5/1999	15,8	14,03	8,1	-0,44275	-0,307516	0,015529
6/1999	16	14,02	8,4	-0,08286	-0,260978	0,432240
7/1999	16,7	15	8,8	0,46059	0,757164	0,223797
8/1999	16,83	15	8,96	-0,09652	-0,189166	-0,218323
9/1999	17	15,05	9	-0,10354	-0,216775	-0,205693
10/1999	17,1	15,28	8,9	-0,16493	-0,020026	-0,177819
11/1999	17,24	15,28	8,95	-0,11622	-0,228548	0,119002
12/1999	17,86	15,4	9,37	0,37911	-0,108831	0,422292
1/2000	18,3	16,5	9,8	0,21452	0,892935	0,120565
2/2000	18,4	16,6	9,7	-0,16124	-0,087252	-0,537266
3/2000	17,9	16,3	9,5	-0,78431	-0,577418	-0,267863
4/2000	16,9	15,9	9	-1,27603	-0,674467	-0,323954
5/2000	16,4	15,5	8,7	-0,71036	-0,623470	0,132840
6/2000	16,53	15,57	8,66	0,04014	-0,092258	0,330919
7/2000	16,6	16,1	9	0,05158	0,429166	0,462683
8/2000	16,4	16	9	-0,22192	-0,187316	-0,238914
9/2000	16,2	15,9	8,8	-0,22930	-0,232106	-0,315553
10/2000	16	15,6	8,5	-0,20940	-0,415695	-0,167619
11/2000	16,2	15,7	8,5	0,21144	0,003358	0,282946
12/2000	16,9	16,1	8,8	0,73449	0,344961	0,398816
1/2001	16,9	16,6	9,1	0,02069	0,448075	0,087362
2/2001	16,9	16,4	9	-0,05255	-0,281940	-0,414547

3/2001	16,6	16	8,7	-0,35514	-0,529567	-0,328955
4/2001	15,8	15,4	8,3	-0,85344	-0,706669	-0,153942
5/2001	15,5	15,1	8,1	-0,32646	-0,360779	0,188252
6/2001	15,6	15,2	8,1	0,15562	0,106280	0,269987
7/2001	15,9	15,4	8,5	0,38982	0,243421	0,459471
8/2001	15,8	15,4	8,5	-0,02184	0,035227	-0,293752
9/2001	15,6	15,4	8,5	-0,16104	0,011237	-0,131135
10/2001	15,8	15,2	8,4	0,23953	-0,192173	-0,108654
11/2001	15,8	15,3	8,5	0,05803	0,104782	0,181604
12/2001	16,4	15,8	8,9	0,63466	0,525047	0,363531
1/2002	16,8	16,5	9,4	0,43520	0,719819	0,187263
2/2002	17,1	16,5	9,3	0,27609	-0,025488	-0,582047
3/2002	17	16,2	9,1	-0,16467	-0,397724	-0,287520
4/2002	16,4	15,8	8,8	-0,69393	-0,499153	-0,125176
5/2002	16,3	15,7	8,6	-0,18440	-0,164372	0,092451
6/2002	16,5	15,9	8,7	0,18315	0,183900	0,339328
7/2002	16,9	16,4	9,2	0,40342	0,502176	0,489160
8/2002	17,2	16,5	9,4	0,28914	0,088808	-0,192076
9/2002	17,2	16,6	9,4	-0,04831	0,039478	-0,304618
10/2002	16,9	16,4	9,3	-0,37771	-0,269008	-0,169132
11/2002	17,1	16,4	9,3	0,12335	-0,075646	0,081414
12/2002	17,7	17,1	9,8	0,56235	0,650499	0,540523
1/2003	18,6	17,7	10,2	0,85564	0,564568	0,048610
2/2003	18,6	17,7	10,2	-0,09204	-0,094836	-0,439955
3/2003	18,5	17,4	10	-0,27852	-0,452241	-0,332448
4/2003	18	17	9,6	-0,67210	-0,547280	-0,252414
5/2003	17,8	16,9	9,4	-0,35097	-0,207529	0,160045
6/2003	17,98	17,09	9,52	0,09273	0,135124	0,391654
7/2003	18,38	17,47	9,88	0,34875	0,347228	0,337575
8/2003	18,2	17,4	10	-0,23703	-0,112812	-0,181269
9/2003	18,4	17,6	10,1	0,10572	0,121337	-0,106325
10/2003	18,2	17,4	9,9	-0,26952	-0,266168	-0,312708
11/2003	18,2	17,4	9,9	-0,08279	-0,080964	0,119947
12/2003	18,7	17,9	10,3	0,44334	0,444843	0,466055
1/2004	19,2	18,5	10,8	0,45605	0,557388	0,223161
2/2004	19,2	18,3	10,9	-0,08372	-0,281522	-0,381889
3/2004	18,9	18	10,7	-0,43017	-0,440076	-0,433064
4/2004	18,3	17,3	10,2	-0,72609	-0,816325	-0,387400
5/2004	17,8	17	9,9	-0,59034	-0,380480	0,130960
6/2004	17,8	16,9	9,9	-0,02363	-0,102653	0,376719
7/2004	16,7	15,9	9,2	-1,06484	-0,965631	-0,603848
8/2004	16,7	15,9	9,3	0,02688	0,034978	0,587212
9/2004	16	15,4	9,1	-0,56637	-0,368109	-0,069324

10/2004	15,9	15,2	8,9	0,02528	-0,075288	-0,078825
11/2004	15,8	15,1	8,9	0,08217	0,060770	0,184073
12/2004	16,5	15,8	9,5	0,88046	0,868906	0,661264
1/2005	17,4	16,4	9,8	1,08105	0,771518	-0,126641
2/2005	17,3	16,2	9,6	0,00382	-0,107657	-0,602852
3/2005	16,9	15,9	9,4	-0,40425	-0,285885	-0,162163
4/2005	16,3	15,3	8,9	-0,60868	-0,577979	-0,286742
5/2005	16	15	8,6	-0,27434	-0,255170	0,133061
6/2005	15,8	15	8,6	-0,11621	0,100076	0,367262
7/2005	16,1	15,4	8,8	0,41006	0,526594	0,293200
8/2005	16	15,4	8,9	0,02578	0,121852	-0,051698
9/2005	15,7	15,2	8,8	-0,21497	-0,129589	-0,244312
10/2005	15,3	14,8	8,5	-0,31970	-0,343070	-0,265681
11/2005	15,1	14,7	8,4	-0,10140	-0,033541	0,147384
12/2005	15,5	15,4	8,9	0,52956	0,800430	0,669309
1/2006	15,7	15,8	9,2	0,34500	0,511789	-0,020639
2/2006	15,4	15,7	9,1	-0,20451	-0,063137	-0,472916
3/2006	15,3	15,4	8,8	-0,04106	-0,314947	-0,335082
4/2006	14,8	14,9	8,3	-0,42101	-0,511783	-0,249882
5/2006	14,3	14,4	7,9	-0,42112	-0,485406	0,061042
6/2006	13,9	14,2	7,7	-0,28323	-0,139082	0,242690
7/2006	14,1	14,3	7,9	0,35605	0,208068	0,464276
8/2006	13,8	14,2	7,9	-0,11207	0,024057	-0,089629
9/2006	13,2	13,9	7,8	-0,44879	-0,196509	-0,172420
10/2006	12,4	13,4	7,4	-0,64207	-0,400880	-0,341039
11/2006	12	13,2	7,3	-0,20361	-0,085238	0,218341
12/2006	12,3	13,8	7,7	0,55856	0,753998	0,597423
1/2007	12,8	14,1	7,9	0,78450	0,470062	-0,048581
2/2007	12,5	13,8	7,7	-0,06351	-0,200638	-0,473831
3/2007	11,7	13,2	7,3	-0,64259	-0,549650	-0,332553
4/2007	11,4	12,6	6,8	-0,14267	-0,535083	-0,149057
5/2007	11	12,1	6,4	-0,17984	-0,385469	0,090029
6/2007	11,1	11,9	6,3	0,33263	-0,035815	0,341014
7/2007	11,1	11,9	6,4	0,25394	0,202374	0,289891
8/2007	10,5	11,6	6,4	-0,37678	-0,092021	-0,050033
9/2007	10,1	11,3	6,2	-0,20594	-0,113179	-0,243499
10/2007	9,4	10,8	5,8	-0,47032	-0,305108	-0,265611
11/2007	9,1	10,5	5,6	-0,05443	-0,096842	0,147323
12/2007	9,7	11	6	0,89205	0,732701	0,669285
1/2008	10	11,2	6,1	0,60642	0,449712	-0,120640
2/2008	9,8	10,9	5,9	0,02328	-0,119061	-0,401914
3/2008	9,5	10,4	5,6	-0,13713	-0,365223	-0,204491
4/2008	9,1	9,8	5,2	-0,24083	-0,456969	-0,119111

5/2008	8,6	9,5	5	-0,32953	-0,125016	0,185907
6/2008	8,4	9,3	5	-0,00874	0,019430	0,265824
7/2008	8,8	9,5	5,3	0,62413	0,432126	0,358498
8/2008	8,7	9,4	5,3	0,13124	0,134505	-0,222618
9/2008	8,8	9,4	5,3	0,27014	0,192637	-0,100409
10/2008	8,6	9,2	5,2	-0,04028	-0,018887	-0,106857
11/2008	8,9	9,4	5,3	0,43230	0,361660	0,179052
12/2008	9,9	10,3	6	1,14065	1,067166	0,662611
1/2009	11,1	11,2	6,8	1,30883	1,041671	0,274252
2/2009	12	11,9	7,4	0,90785	0,745371	-0,186728
3/2009	12,5	12,1	7,7	0,38605	0,148658	-0,381576
4/2009	13,3	12,4	7,9	0,59912	0,175607	-0,191984
5/2009	13,5	12,4	7,9	-0,03349	-0,137502	-0,217518
6/2009	13	12,4	8	-0,79374	-0,156438	0,056118
7/2009	13,1	12,7	8,4	-0,19833	0,155748	0,338026
8/2009	13,5	12,9	8,5	0,17906	0,072949	-0,207584
9/2009	13,4	13	8,6	-0,29931	-0,041896	-0,094002
10/2009	12,6	12,7	8,5	-1,02021	-0,449610	-0,206502
11/2009	12,6	12,9	8,6	-0,20048	0,050083	0,149515
12/2009	13,2	13,6	9,2	0,49953	0,595545	0,564009
1/2010	13,7	14,2	9,8	0,42458	0,496492	0,148611
2/2010	13,9	14,3	9,9	0,07887	-0,058097	-0,513304
3/2010	13,8	14,1	9,7	-0,26280	-0,408327	-0,463719
4/2010	12,9	13,6	9,2	-1,07331	-0,706601	-0,383148
5/2010	12,5	13,2	8,7	-0,55777	-0,572834	-0,064741
6/2010	12,5	13	8,5	-0,05601	-0,307902	0,319540
7/2010	12,6	13,1	8,7	0,09920	0,046302	0,499141
8/2010	12,3	12,9	8,6	-0,29420	-0,222445	-0,187203
9/2010	12,2	12,9	8,5	-0,10707	-0,029299	-0,104203
10/2010	12,3	12,8	8,5	0,12128	-0,107348	0,088501
11/2010	12,3	13	8,6	0,03320	0,194508	0,136086
12/2010	13,3	13,9	9,6	1,02141	0,907188	0,930615
1/2011	13,6	14,1	9,7	0,32830	0,196809	-0,643730
2/2011	13,4	13,9	9,6	-0,27056	-0,291941	-0,479743
3/2011	13,1	13,5	9,2	-0,40609	-0,514542	-0,374753
4/2011	12,8	13	8,6	-0,38310	-0,590493	-0,260704
5/2011	12,4	12,5	8,2	-0,44632	-0,544944	0,161871
6/2011	12,3	12,3	8,1	-0,11247	-0,191344	0,373013
7/2011	12,5	12,5	8,2	0,23103	0,261237	0,291987
8/2011	12,6	12,4	8,2	0,14459	-0,017016	-0,052625
9/2011	12,7	12,4	8	0,12293	0,056690	-0,244460
10/2011	12,8	12,3	7,9	0,10970	-0,041042	0,034369
11/2011	12,8	12,3	8	-0,00149	0,052879	0,234413

12/2011	13,2	12,9	8,6	0,38752	0,657512	0,564543
1/2012	13,7	13,6	9,1	0,49155	0,758799	0,040276
2/2012	13,9	13,9	9,2	0,15771	0,300636	-0,444774
3/2012	13,9	13,7	8,9	-0,08987	-0,272238	-0,533012
4/2012	13,5	13,2	8,4	-0,50654	-0,605024	-0,310096
5/2012	13,3	13	8,2	-0,30262	-0,283850	0,263373
6/2012	13,2	12,8	8,1	-0,15499	-0,226186	0,207388
7/2012	13,7	13,1	8,3	0,47372	0,299937	0,333805
8/2012	13,6	13	8,3	-0,10604	-0,074445	-0,123935
9/2012	13,9	13,2	8,4	0,24553	0,194817	0,030678
10/2012	14,3	13,2	8,5	0,35859	0,004209	0,021290
11/2012	14,5	13,4	8,7	0,13762	0,184770	0,103106
12/2012	15,1	14	9,4	0,50314	0,586197	0,527772

Zdroj: Vlastní zpracování, MPSV

Tabulka 12 Zkrácená časová řada

	Míra nezaměstnanosti (%)			Reziduální hodnoty		
měsíc/rok	okr. Chomutov	Úst. kraj	ČR	okr. Chomutov	Úst. kraj	ČR
1/1998	12,3	10,5	5,6	-0,007821	-0,009777	-0,010615
2/1998	12,5	10,5	5,6	0,189911	-0,019651	-0,013693
3/1998	12,1	10,3	5,5	-0,544144	-0,218870	-0,102909
4/1998	11,4	10,1	5,4	-0,476793	-0,219093	-0,028474
5/1998	11,6	10,2	5,3	0,816144	0,100603	0,002033
6/1998	12,2	10,7	5,6	0,684361	0,523518	0,403437
7/1998	12,7	11,3	6,1	0,016850	0,618693	0,316793
8/1998	13,2	11,6	6,4	-0,063550	0,272528	-0,148474
9/1998	13,7	12,2	6,8	-0,020114	0,513384	0,025263
10/1998	13,6	12,2	6,8	-0,599478	-0,108735	-0,377826
11/1998	13,9	12,5	7	0,228163	0,138839	0,087904
12/1998	14,8	13,2	7,5	0,726115	0,551101	0,363275
1/1999	15,7	13,97	8,1	0,187757	0,612728	0,196559
2/1999	16,1	14,22	8,3	-0,518162	0,043745	-0,379325
3/1999	16,18	14,3	8,37	-0,489043	-0,187090	-0,259660
4/1999	15,9	14,03	8,2	-0,450006	-0,543335	-0,277369
5/1999	15,8	14,03	8,1	0,098402	-0,260060	0,015529
6/1999	16	14,02	8,4	0,373537	-0,218327	0,432240
7/1999	16,7	15	8,8	0,598486	0,795496	0,223797
8/1999	16,83	15	8,96	-0,433793	-0,154716	-0,218323
9/1999	17	15,05	9	-0,145649	-0,185813	-0,205693
10/1999	17,1	15,28	8,9	-0,068859	0,007800	-0,177819
11/1999	17,24	15,28	8,95	0,034596	-0,203540	0,119002

12/1999	17,86	15,4	9,37	0,496919	-0,086356	0,422292
1/2000	18,3	16,5	9,8	-0,039353	0,913135	0,120565
2/2000	18,4	16,6	9,7	-0,401104	-0,069098	-0,537266
3/2000	17,9	16,3	9,5	-0,712385	-0,561103	-0,267863
4/2000	16,9	15,9	9	-0,666481	-0,659804	-0,323954
5/2000	16,4	15,5	8,7	0,377959	-0,610292	0,132840
6/2000	16,53	15,57	8,66	0,806256	-0,080414	0,330919
7/2000	16,6	16,1	9	0,136018	0,439811	0,462683
8/2000	16,4	16	9	-0,311180	-0,177750	-0,238914
9/2000	16,2	15,9	8,8	-0,103844	-0,223508	-0,315553
10/2000	16	15,6	8,5	0,001003	-0,407968	-0,167619
11/2000	16,2	15,7	8,5	0,410675	0,010303	0,282946
12/2000	16,9	16,1	8,8	0,618996	0,351203	0,398816
1/2001	16,9	16,6	9,1	-0,561559	0,453684	0,087362
2/2001	16,9	16,4	9	-0,224752	-0,276899	-0,414547
3/2001	16,6	16	8,7	-0,309022	-0,525036	-0,328955
4/2001	15,8	15,4	8,3	-0,567141	-0,702597	-0,153942
5/2001	15,5	15,1	8,1	0,366431	-0,357119	0,188252
6/2001	15,6	15,2	8,1	0,562979	0,109569	0,269987
7/2001	15,9	15,4	8,5	0,326621	0,246377	0,459471
8/2001	15,8	15,4	8,5	-0,361578	0,037884	-0,293752
9/2001	15,6	15,4	8,5	-0,237520	0,013625	-0,131135
10/2001	15,8	15,2	8,4	0,367277	-0,190027	-0,108654
11/2001	15,8	15,3	8,5	-0,069738	0,106710	0,181604
12/2001	16,4	15,8	8,9	0,543048	0,526780	0,363531
1/2002	16,8	16,5	9,4	-0,035542	0,721377	0,187263
2/2002	17,1	16,5	9,3	-0,164612	-0,024088	-0,582047
3/2002	17	16,2	9,1	-0,444183	-0,396466	-0,287520
4/2002	16,4	15,8	8,8	-0,612352	-0,498022	-0,125176
5/2002	16,3	15,7	8,6	0,366836	-0,163356	0,092451
6/2002	16,5	15,9	8,7	0,467618	0,184813	0,339328
7/2002	16,9	16,4	9,2	0,298926	0,502997	0,489160
8/2002	17,2	16,5	9,4	-0,060073	0,089545	-0,192076
9/2002	17,2	16,6	9,4	-0,347314	0,040141	-0,304618
10/2002	16,9	16,4	9,3	-0,394714	-0,268412	-0,169132
11/2002	17,1	16,4	9,3	0,420264	-0,075110	0,081414
12/2002	17,7	17,1	9,8	0,561348	0,650980	0,540523
1/2003	18,6	17,7	10,2	0,420764	0,565001	0,048610
2/2003	18,6	17,7	10,2	-0,834113	-0,094447	-0,439955
3/2003	18,5	17,4	10	-0,383969	-0,451892	-0,332448
4/2003	18	17	9,6	-0,427940	-0,546966	-0,252414
5/2003	17,8	16,9	9,4	0,214294	-0,207246	0,160045
6/2003	17,98	17,09	9,52	0,484939	0,135378	0,391654

7/2003	18,38	17,47	9,88	0,339203	0,347456	0,337575
8/2003	18,2	17,4	10	-0,530125	-0,112607	-0,181269
9/2003	18,4	17,6	10,1	0,192343	0,121521	-0,106325
10/2003	18,2	17,4	9,9	-0,291208	-0,266003	-0,312708
11/2003	18,2	17,4	9,9	0,096315	-0,080815	0,119947
12/2003	18,7	17,9	10,3	0,557052	0,444977	0,466055
1/2004	19,2	18,5	10,8	0,151914	0,557508	0,223161
2/2004	19,2	18,3	10,9	-0,511650	-0,281414	-0,381889
3/2004	18,9	18	10,7	-0,463570	-0,439979	-0,433064
4/2004	18,3	17,3	10,2	-0,383270	-0,816238	-0,387400
5/2004	17,8	17	9,9	0,035209	-0,380402	0,130960
6/2004	17,8	16,9	9,9	0,548538	-0,102582	0,376719
7/2004	16,7	15,9	9,2	-0,944445	-0,965568	-0,603848
8/2004	16,7	15,9	9,3	0,771257	0,035035	0,587212
9/2004	16	15,4	9,1	-0,381891	-0,368058	-0,069324
10/2004	15,9	15,2	8,9	0,412126	-0,075242	-0,078825
11/2004	15,8	15,1	8,9	0,157706	0,060811	0,184073
12/2004	16,5	15,8	9,5	0,804522	0,868943	0,661264
1/2005	17,4	16,4	9,8	0,417541	0,771552	-0,126641
2/2005	17,3	16,2	9,6	-0,959365	-0,107627	-0,602852
3/2005	16,9	15,9	9,4	-0,619970	-0,285858	-0,162163
4/2005	16,3	15,3	8,9	-0,283855	-0,577954	-0,286742
5/2005	16	15	8,6	0,279679	-0,255148	0,133061
6/2005	15,8	15	8,6	0,209492	0,100096	0,367262
7/2005	16,1	15,4	8,8	0,532785	0,526612	0,293200
8/2005	16	15,4	8,9	-0,266442	0,121868	-0,051698
9/2005	15,7	15,2	8,8	-0,330547	-0,129574	-0,244312
10/2005	15,3	14,8	8,5	-0,169214	-0,343057	-0,265681
11/2005	15,1	14,7	8,4	0,183982	-0,033530	0,147384
12/2005	15,5	15,4	8,9	0,670276	0,800440	0,669309
1/2006	15,7	15,8	9,2	-0,024018	0,511798	-0,020639
2/2006	15,4	15,7	9,1	-0,573993	-0,063128	-0,472916
3/2006	15,3	15,4	8,8	0,035944	-0,314939	-0,335082
4/2006	14,8	14,9	8,3	-0,332177	-0,511776	-0,249882
5/2006	14,3	14,4	7,9	-0,099926	-0,485400	0,061042
6/2006	13,9	14,2	7,7	0,104239	-0,139076	0,242690
7/2006	14,1	14,3	7,9	0,640222	0,208073	0,464276
8/2006	13,8	14,2	7,9	-0,324760	0,024061	-0,089629
9/2006	13,2	13,9	7,8	-0,458202	-0,196505	-0,172420
10/2006	12,4	13,4	7,4	-0,300403	-0,400876	-0,341039
11/2006	12	13,2	7,3	0,358703	-0,085235	0,218341
12/2006	12,3	13,8	7,7	0,834064	0,754001	0,597423
1/2007	12,8	14,1	7,9	0,406008	0,470064	-0,048581

2/2007	12,5	13,8	7,7	-0,765664	-0,200635	-0,473831
3/2007	11,7	13,2	7,3	-0,762643	-0,549648	-0,332553
4/2007	11,4	12,6	6,8	0,355400	-0,535081	-0,149057
5/2007	11	12,1	6,4	0,079330	-0,385467	0,090029
6/2007	11,1	11,9	6,3	0,487466	-0,035814	0,341014
7/2007	11,1	11,9	6,4	0,033432	0,202375	0,289891
8/2007	10,5	11,6	6,4	-0,639051	-0,092020	-0,050033
9/2007	10,1	11,3	6,2	0,011332	-0,113178	-0,243499
10/2007	9,4	10,8	5,8	-0,232809	-0,305107	-0,265611
11/2007	9,1	10,5	5,6	0,331352	-0,096841	0,147323
12/2007	9,7	11	6	1,019373	0,732702	0,669285
1/2008	10	11,2	6,1	-0,037517	0,449713	-0,120640
2/2008	9,8	10,9	5,9	-0,612817	-0,119060	-0,401914
3/2008	9,5	10,4	5,6	-0,273965	-0,365222	-0,204491
4/2008	9,1	9,8	5,2	-0,118168	-0,456968	-0,119111
5/2008	8,6	9,5	5	-0,106872	-0,125016	0,185907
6/2008	8,4	9,3	5	0,280824	0,019431	0,265824
7/2008	8,8	9,5	5,3	0,692126	0,432127	0,358498
8/2008	8,7	9,4	5,3	-0,327366	0,134505	-0,222618
9/2008	8,8	9,4	5,3	0,035851	0,192637	-0,100409
10/2008	8,6	9,2	5,2	-0,256867	-0,018887	-0,106857
11/2008	8,9	9,4	5,3	0,421924	0,361661	0,179052
12/2008	9,9	10,3	6	0,848044	1,067166	0,662611
1/2009	11,1	11,2	6,8	0,403741	1,041671	0,274252
2/2009	12	11,9	7,4	-0,267720	0,745372	-0,186728
3/2009	12,5	12,1	7,7	-0,518013	0,148658	-0,381576
4/2009	13,3	12,4	7,9	0,176548	0,175608	-0,191984
5/2009	13,5	12,4	7,9	-0,497000	-0,137502	-0,217518
6/2009	13	12,4	8	-0,861785	-0,156438	0,056118
7/2009	13,1	12,7	8,4	0,399782	0,155748	0,338026
8/2009	13,5	12,9	8,5	0,502115	0,072949	-0,207584
9/2009	13,4	13	8,6	-0,394365	-0,041896	-0,094002
10/2009	12,6	12,7	8,5	-0,864577	-0,449610	-0,206502
11/2009	12,6	12,9	8,6	0,588709	0,050084	0,149515
12/2009	13,2	13,6	9,2	0,857183	0,595545	0,564009
1/2010	13,7	14,2	9,8	0,089712	0,496492	0,148611
2/2010	13,9	14,3	9,9	-0,359702	-0,058097	-0,513304
3/2010	13,8	14,1	9,7	-0,413285	-0,408327	-0,463719
4/2010	12,9	13,6	9,2	-0,883882	-0,706601	-0,383148
5/2010	12,5	13,2	8,7	0,285003	-0,572834	-0,064741
6/2010	12,5	13	8,5	0,571039	-0,307902	0,319540
7/2010	12,6	13,1	8,7	0,237101	0,046302	0,499141
8/2010	12,3	12,9	8,6	-0,388345	-0,222445	-0,187203

9/2010	12,2	12,9	8,5	0,063670	-0,029299	-0,104203
10/2010	12,3	12,8	8,5	0,257299	-0,107348	0,088501
11/2010	12,3	13	8,6	-0,031750	0,194509	0,136086
12/2010	13,3	13,9	9,6	0,965063	0,907188	0,930615
1/2011	13,6	14,1	9,7	-0,416957	0,196809	-0,643730
2/2011	13,4	13,9	9,6	-0,717424	-0,291941	-0,479743
3/2011	13,1	13,5	9,2	-0,266357	-0,514542	-0,374753
4/2011	12,8	13	8,6	-0,005501	-0,590493	-0,260704
5/2011	12,4	12,5	8,2	-0,074960	-0,544944	0,161871
6/2011	12,3	12,3	8,1	0,278812	-0,191344	0,373013
7/2011	12,5	12,5	8,2	0,388351	0,261237	0,291987
8/2011	12,6	12,4	8,2	-0,015259	-0,017016	-0,052625
9/2011	12,7	12,4	8	-0,043260	0,056690	-0,244460
10/2011	12,8	12,3	7,9	-0,011020	-0,041042	0,034369
11/2011	12,8	12,3	8	-0,098870	0,052879	0,234413
12/2011	13,2	12,9	8,6	0,372430	0,657512	0,564543
1/2012	13,7	13,6	9,1	0,217892	0,758799	0,040276
2/2012	13,9	13,9	9,2	-0,274054	0,300636	-0,444774
3/2012	13,9	13,7	8,9	-0,301265	-0,272238	-0,533012
4/2012	13,5	13,2	8,4	-0,459961	-0,605024	-0,310096
5/2012	13,3	13	8,2	0,096738	-0,283850	0,263373
6/2012	13,2	12,8	8,1	0,174050	-0,226186	0,207388
7/2012	13,7	13,1	8,3	0,640801	0,299937	0,333805
8/2012	13,6	13	8,3	-0,431573	-0,074445	-0,123935
9/2012	13,9	13,2	8,4	0,210764	0,194817	0,030678
10/2012	14,3	13,2	8,5	0,204279	0,004209	0,021290
11/2012	14,5	13,4	8,7	-0,161836	0,184770	0,103106
12/2012	15,1	14	9,4	0,332640	0,586197	0,527772

Zdroj: Vlastní zpracování, MPSV

Tabulka 13 Věkové zastoupení nezaměstnaných uchazečů

Věkové zastoupení nezaměstnaných uchazečů					
	uchazeči celkem	do 19 let	20-34 let	35-49 let	nad 50 let
4.čtvrtletí 2006 Chomutov	9124	561	3389	2986	2188
4.čtvrtletí 2006 Ústecký kraj	63652	3886	24406	20144	15216
4.čtvrtletí 2006 ČR	448545	22464	163773	140699	121609
	uchazeči celkem	do 19 let	20-34 let	35-49 let	nad 50 let
4.čtvrtletí 2006 Chomutov	100,00%	6,15%	37,14%	32,73%	23,98%
4.čtvrtletí 2006 Ústecký kraj	100,00%	6,11%	38,34%	31,65%	23,90%
4.čtvrtletí 2006 ČR	100,00%	5,01%	36,51%	31,37%	27,11%
	uchazeči celkem	do 19 let	20-34 let	35-49 let	nad 50 let
4.čtvrtletí 2011 Chomutov	9029	514	3322	2979	2214
4.čtvrtletí 2011 Ústecký kraj	58087	3150	21472	19693	13772
4.čtvrtletí 2011 ČR	508451	23070	183545	169511	132325
	uchazeči celkem	do 19 let	20-34 let	35-49 let	nad 50 let
4.čtvrtletí 2011 Chomutov	100,00%	5,69%	36,79%	32,99%	24,52%
4.čtvrtletí 2011 Ústecký kraj	100,00%	5,42%	36,97%	33,90%	23,71%
4.čtvrtletí 2011 ČR	100,00%	4,54%	36,10%	33,34%	26,03%
			Vlastní zpracování, data MPSV		

Tabulka 14 Struktura nezaměstnanosti podle vzdělání a volná pracovní místa podle vzdělání, rok 2006

Struktura nezaměstnanosti podle vzdělání, rok 2006

	uchazeči celkem	bez vzdělání + neúplné základní	základní	vyučení	střední bez maturity	vyučení s maturitou	úsv	úso	vyšší odborné	bakalářské + vš
4.čtvrtletí 2006 Chomutov	9124	89	4396	2936	325	195	206	841	20	116
4.čtvrtletí 2006 Ústecký kraj	63652	352	28169	22207	2289	1793	1254	6560	147	881
4.čtvrtletí 2006 ČR	448545	3028	137891	179666	14793	18067	12819	64193	2506	15582

	uchazeči celkem	bez vzdělání + neúplné základní	základní	vyučení	střední bez maturity	vyučení s maturitou	úsv	úso	vyšší odborné	bakalářské + vš
4.čtvrtletí 2006 Chomutov	100,00%	0,98%	48,18%	32,18%	3,56%	2,14%	2,26%	9,22%	0,22%	1,27%
4.čtvrtletí 2006 Ústecký kraj	100,00%	0,55%	44,25%	34,89%	3,60%	2,82%	1,97%	10,31%	0,23%	1,38%
4.čtvrtletí 2006 ČR	100,00%	0,68%	30,74%	40,06%	3,30%	4,03%	2,86%	14,31%	0,56%	3,47%

Volná pracovní místa (vpm) podle vzdělání

	vpm celkem	bez vzdělání + neúplné základní	základní	vyučení	střední bez maturity	vyučení s maturitou	úsv	úso	vyšší odborné	bakalářské + vš
4.čtvrtletí 2006 Chomutov	928	0	67	704	0	5	0	116	2	34
4.čtvrtletí 2006 Ústecký kraj	5003	52	928	2827	52	78	36	730	24	276
4.čtvrtletí 2006 ČR	93425	1539	28980	43258	1852	2018	1086	10085	339	4257

	vpm celkem	bez vzdělání + neúplné základní	základní	vyučení	střední bez maturity	vyučení s maturitou	úsv	úso	vyšší odborné	bakalářské + vš
4.čtvrtletí 2006 Chomutov	100,00%	0,00%	7,22%	75,86%	0,00%	0,54%	0,00%	12,50%	0,22%	3,66%
4.čtvrtletí 2006 Ústecký kraj	100,00%	1,04%	18,55%	56,51%	1,04%	1,56%	0,72%	14,59%	0,48%	5,52%
4.čtvrtletí 2006 ČR	100,00%	1,65%	31,02%	46,30%	1,98%	2,16%	1,16%	10,79%	0,36%	4,56%

Vlastní zpracování, data MPSV

Tabulka 15 Struktura nezaměstnanosti podle vzdělání a volná pracovní místa podle vzdělání, rok 2011

Struktura nezaměstnanosti podle vzdělání, rok 2011

	uchazeči celkem	bez vzdělání + neúplné základní	základní	vyučení	střední bez maturity	vyučení s maturitou	úsv	úso	vyšší odborné	bakalářské + vš
4.čtvrtletí 2011 Chomutov	9029	82	3965	2950	381	270	221	946	41	173
4.čtvrtletí 2011 Ústecký kraj	58087	322	23691	19899	2556	2087	1141	6822	189	1380
4.čtvrtletí 2011 ČR	508451	3001	136615	201212	17787	24676	13834	79054	3746	28526

	uchazeči celkem	bez vzdělání + neúplné základní	základní	vyučení	střední bez maturity	vyučení s maturitou	úsv	úso	vyšší odborné	bakalářské + vš
4.čtvrtletí 2011 Chomutov	100,00%	0,91%	43,91%	32,67%	4,22%	2,99%	2,45%	10,48%	0,45%	1,92%
4.čtvrtletí 2011 Ústecký kraj	100,00%	0,55%	40,79%	34,26%	4,40%	3,59%	1,96%	11,74%	0,33%	2,38%
4.čtvrtletí 2011 ČR	100,00%	0,59%	26,87%	39,57%	3,50%	4,85%	2,72%	15,55%	0,74%	5,61%

Volná pracovní místa (vpm) podle vzdělání

	vpm celkem	bez vzdělání + neúplné základní	základní	vyučení	střední bez maturity	vyučení s maturitou	úsv	úso	vyšší odborné	bakalářské + vš
4.čtvrtletí 2011 Chomutov	298	4	52	140	1	18	4	60	0	19
4.čtvrtletí 2011 Ústecký kraj	1974	62	348	783	35	163	56	319	20	188
4.čtvrtletí 2011 ČR	35784	871	9527	13115	830	1905	905	5269	379	2972

	vpm celkem	bez vzdělání + neúplné základní	základní	vyučení	střední bez maturity	vyučení s maturitou	úsv	úso	vyšší odborné	bakalářské + vš
4.čtvrtletí 2011 Chomutov	100,00%	1,34%	17,45%	46,98%	0,34%	6,04%	1,34%	20,13%	0,00%	6,38%
4.čtvrtletí 2011 Ústecký kraj	100,00%	3,14%	17,63%	39,67%	1,77%	8,26%	2,84%	16,16%	1,01%	9,52%
4.čtvrtletí 2011 ČR	100,00%	2,43%	26,62%	36,65%	2,32%	5,32%	2,53%	14,72%	1,06%	8,31%

Vlastní zpracování, data MPSV

Tabulka 16 Délka nezaměstnanosti evidovaných uchazečů

Délka nezaměstnanosti evidovaných uchazečů						
	uchazeči celkem	do 3 měsíců	3-6 měsíců	6-9 měsíců	9-12 měsíců	nad 12 měsíců
4.čtvrtletí 2006 Chomutov	9124	1798	1157	654	616	4899
4.čtvrtletí 2006 Ústecký kraj	63652	13305	8499	5103	4423	32322
4.čtvrtletí 2006 ČR	448545	119809	73972	39139	30716	184909
	uchazeči celkem	do 3 měsíců	3-6 měsíců	6-9 měsíců	9-12 měsíců	nad 12 měsíců
4.čtvrtletí 2006 Chomutov	100,00%	19,71%	12,68%	7,17%	6,75%	53,69%
4.čtvrtletí 2006 Ústecký kraj	100,00%	20,90%	13,35%	8,02%	6,95%	50,78%
4.čtvrtletí 2006 ČR	100,00%	26,71%	16,49%	8,73%	6,85%	41,22%
	uchazeči celkem	do 3 měsíců	3-6 měsíců	6-9 měsíců	9-12 měsíců	nad 12 měsíců
4.čtvrtletí 2011 Chomutov	9029	2219	1515	842	621	3832
4.čtvrtletí 2011 Ústecký kraj	58087	13986	9866	5247	4095	24893
4.čtvrtletí 2011 ČR	508451	152103	91835	46740	33643	184130
	uchazeči celkem	do 3 měsíců	3-6 měsíců	6-9 měsíců	9-12 měsíců	nad 12 měsíců
4.čtvrtletí 2011 Chomutov	100,00%	24,58%	16,78%	9,33%	6,88%	42,44%
4.čtvrtletí 2011 Ústecký kraj	100,00%	24,08%	16,98%	9,03%	7,05%	42,85%
4.čtvrtletí 2011 ČR	100,00%	29,91%	18,06%	9,19%	6,62%	36,21%
					Vlastní zpracování, data MPSV	

Tabulka 17 Struktura uchazečů o zaměstnání v okrese Chomutov

Struktura uchazečů o zaměstnání v okrese Chomutov														
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
VZDĚLÁNÍ														
bez vzdělání		57	29	39	26	33	22	35	24	26	24	27	25	23
základní		1583	1438	1926	2055	2233	2378	3214	4159	4973	5057	5148	5700	5910
vyučení		834	668	1035	1228	1328	1578	2493	3577	4229	4052	3902	4348	4464
střední bez maturity		40	24	66	55	58	65	107	85	168	212	324	399	437
úplné střední		317	276	366	456	437	576	1027	1497	1571	1435	1379	1549	1613
vyšší odborné				2			1	8	12	15	25	24	33	40
vysokoškolské		16	17	13	20	18	24	44	71	68	87	97	90	108
DÉLKA NEZAMĚSTNANOSTI														
do 3 měsíců		1228	1035	1641	1549	1446	1947	2349	2770	2438	2439	2391	2227	2024
3-6 měsíců		722	552	694	843	869	984	1752	2022	2002	1710	1757	1910	1867
6-9 měsíců		423	243	306	410	410	365	809	1059	1368	1037	1057	1305	1201
9-12 měsíců		318	158	230	287	307	248	464	690	996	814	795	1129	1082
nad 12 měsíců		156	464	576	751	1075	1100	1554	2884	4246	4892	4901	5573	6421
											Vlastní zpracování, data MPSV			